

4235

Bibl. Jag

II

4235

11

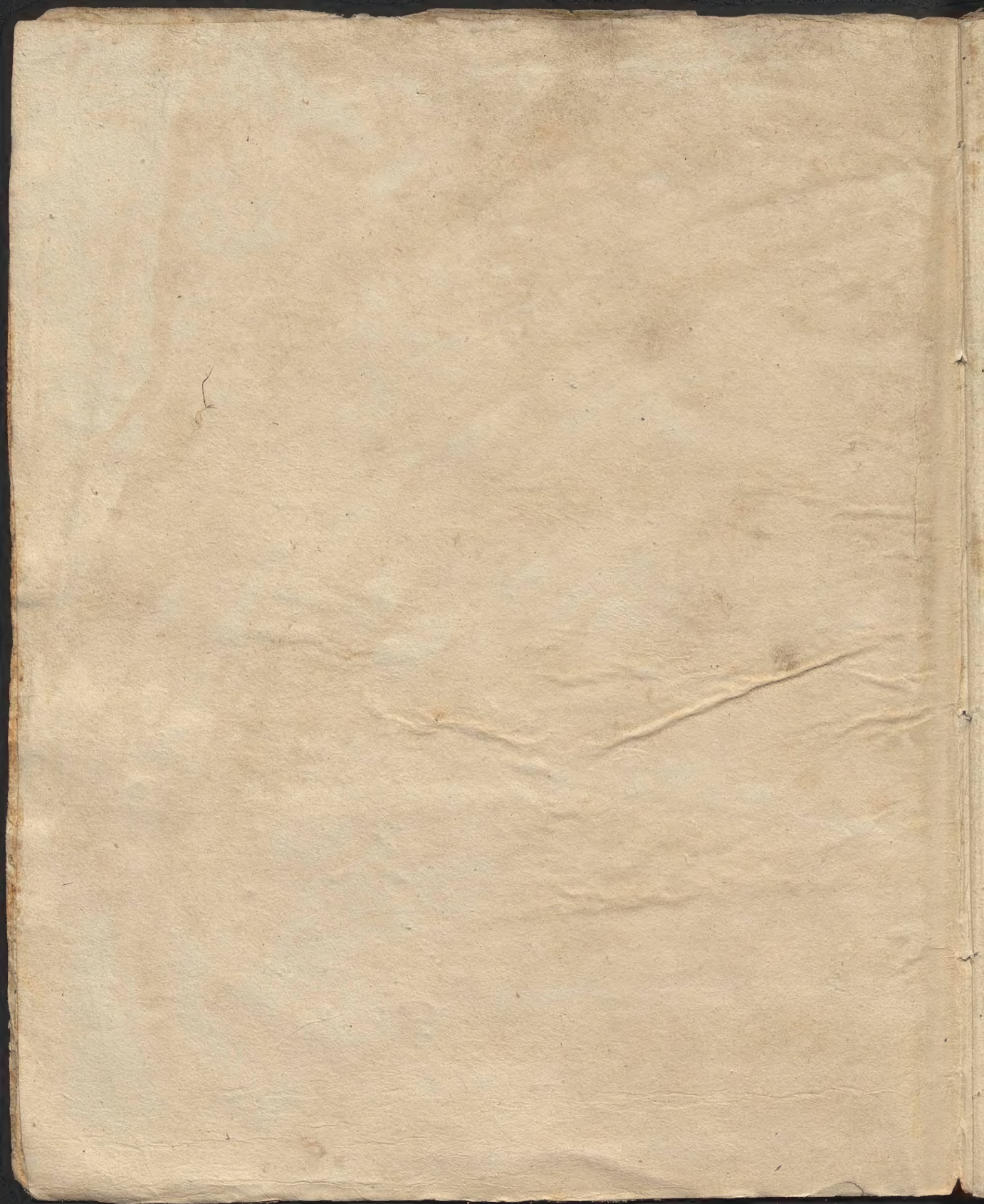
M 12
N. Inv. 4235.

Kazania

Kierce Kanonika Motwinskięgo

Mu. Krakowian

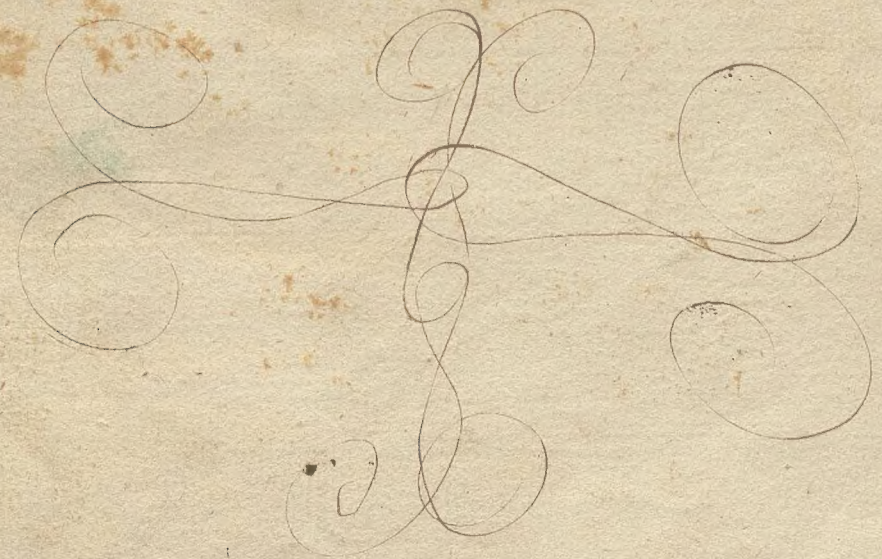

Nauka.

*Na Droczystw Wszystkich Świętych
i Miana św. Ksytomirza przea Włd. Kłotowskiiego Kanonika.*

1832^{go} roku. - - - -

Handwritten text, possibly a signature or initials, in dark ink, located in the upper center of the page.

Nauka.

Na Uroczystości Wszystkich Świętych.

Radyście się i weselcie się albowiem / zapłata wasza obfita
jest w Niebiesiech. Mat. 5. 12. -

Jeśli Chrystus Syn Dzia przedwiecznego, w tym wiekaniu i sła-
chetnym Celu zostany był na ziemi, aby szczyście pomóż
ludziom rozproszonym. Pasmo to pokazuje Jego wyborne nau-
ki i przepisy, które ogłasza swoim wspólnym z ludzo-
stwem wywołującym wielką gorliwość i gorące serce.
ponieważ, do tego tylko i jedynie zmierzał, aby ludzie byli mi-
łymi, spokojnymi i szczerymi. Dowodzi, mawia nauki i pra-
cisy, które uitościwa opatrzeni Ma naszego zbawienia i do-
bra w Żyjących Bożych zawarta. Te same chęć uszczęśliwie-
nia, rodu ludzkiego wysnwa, i cały Zbawiciela żywot, kto-
rem do nastawiania wystawit, abyśmy iako nowotennicy
ponieważ to się uocniej zachęci do występowania w Jego Mady
i starali się na wzór Chrystusa zostać świętymi i cnotliwymi.
abyśmy używali uciech i spokoju Duszy, ianiego Dosuadzał
nasz Bożki nauczyciel i Prawodawca. Ten kamień Dobroczyn-
ny zatusierdzia, Jego cierpienia i śmierć, którą poniosł dobro-
wolnie powodowany tylko miłością ludzi, Ma poiednania
naszego z Bogiem iako Dzieci następcy z Bogiem sprawiedli-
wym i Ma odwołania Drogi do Niebios, którą nam zauspau-
tł, abyśmy występną i zbrodnic. O tem naroznie przeuroywa

Algo Zmartwychwstanie i wniebowstąpienie i życie
prawicy niebieskiego Ojca: bo pręto chciał upewnić
wszystkich o cenie nieśmiertelności, wieczne uciechy i błogo-
stawieństwo bez końca, którym Algo życie nastawia. —
Jan Chrzestianie! tym jedynie końcem i celem pragnął Syn
Boży na siebie ołowienieństwo, aby dla wszystkich swoich
zwołenników przyniósł szczęście w życiu, pokój sumienia i w ca-
łej wieczności. —

Dzisiejsza Ewangelia i terazniejsza uroczystość nie ma
typu tego Dowodem. Mówię Dzisiejsza Ewangelia, gdzie
sam Chrystus wyraża rozliczne rodzaje błogostawieństwa,
w których mają mieć udział wtem i przyszłym życiu
wszystcy wierni zwołennicy i następcy Algo i ubodzy ta-
godni cierpliwi, chciwi nauki, miłosierni, czysti, spokojni
i prześladowani. Jeszcze najwięcej pr. Dzisiejsza uro-
czystość, co przywodzi na pamięć świętych i wybranych
prześni, i co każe pamiętać, że oni za swoje doskonałe
cnoty i świętobliwość używają teraz szczęścia, które uro-
czystość nasze wyobrażenia niezmienne przechodzi. Póki
byli szczęśliwi, gdy jeszcze w ciele po tej ziemi pielgrzy-
mowali, bo byli zawsze wierni i stali następcy swego
Zbawiciela, i swego żywota w cnoty i świętobliwości do-
konali: ale nadewszystko za teraz, błogostawieństwu niebieskich,
ciężą się bowiem nagroda, otrzymująca za prawe używanie.
Dla tego radują się i wesela się, jak przepowiedział Prę-
sich nauczyciel w Dzisiejszej Ewangeli, bo zapłatą ich i
szczęściu jest obfita w niebieskich. —

Także i nam w dniu dzisiejszym na ich pamiątkę pierwszocmy, potrzeba się cieszyć i weselić nad ich błogostawioną Dola, bo nieprzeżali być naszymi współbraćmi i przyjaciółmi, idąc swiętą Drogią nauką. Również te nasze uweselenie pomimo przypominając ich świętobliwość i cnoty, które w ciągu życia wykonywali, a razem i szlachetnie i szlachetnie do nas odwołania swiętego i pobożnego żywota, Dobrych worymów i najpiękniejszych przykładów, których można pamiątkę zostawić na ziemi, gdzie swoje życie ciębie i niewinne spędzili: abyśmy w ten sposób kiedyś i sami osiągnęli wieczne błogostawienie. Wielkie bowiem i niewygodnie wielkie okazało nas szlachetnie w niebiosach. Szczęść przeto i w dzisiejszej uroczystości najdoskonalej będzie wystawienie według możliwości wielkiej i nieskończonej szlachetności swiętych w niebie. Której używają iano nagrodę za swój cnotliwy żywot na ziemi. —

Oby te niewymowne niebios szlachetnie wzbudziło nas pobożnego i przykładnego żywota. Mówi tylko Młodość Bożej mocy twojej swiętej, abym, rozum i wola i kłonił Do cnoty wykazując wiecznej nagrody. Dopomóż i ty królado wspaniałych swiętych prosiemy Cię przez serce nie prowadzenie. —

Wykład.

Niepodobna wystawić szlachetności niebieskiej tak doświadczyć aby doświadczyć opisać stan błogi swiętych i wybranych Pańskich szlachetnie niebieskie przechodzi wspaniale, najwspanialsze wyobrażenia Do jakich tylko ludzkie umyśle się mogą, a zatem jest za granicą naszego pojęcia.

Sam najświatlejszy i do trzeciego nieba zachwycony Dawid
wielki obraz zostawił tej błogoci, tylko że stykał nie-
wystawione rzeczy, których ludzimu mówić nie można.
A chociaż rozkosz niebieskich wada i obciążenie w całym świecie
nie podobna. i pozwolono i ednać sobie tyle przedstawiać
ile odurzyć może rozum i Pismo Święte. Oto są dwie po-
chodnie, za których pomocą choć trochę rozpręliśmy grube
cechy niewyobrażenie stworzenia, wierząc i poznając że się za-
kłada na stanie prostego i niewiedzącego i boleniu, na-
mitem przeniósł do ziem wiesz o swojej wykonanej cwo-
cie na ziemi, na zachwycenie i wiarze w stworzenie stworzenia.
i wespół błogostawionych na wiecznym oglądaniu bez po-
średnictwa pośrednictwa się z Bogiem i zbawiając naszym.
i chcemy rozobrać dla naszego zbawienia i zachy-
cenia się do cnoty. —

Wielkie i rozmaite cierpienia i utrapoty misernia ludzi
na ziemi. Utrapienie, niedostatek, bieda, różne potrzeby,
boleśliwość, i niekorzystne przygody, codziennie dawne troski
i zgrzyoty, choroby i bolenia, chytre, podstępne i zasadzki,
wzrywy i przesławania wszelkiego rodzaju. Dyrzące
i męczące i męczące duszy, i inne podobne do cierpienia,
stanowią, niewiele, dół śmierci i śmierci: bo przeznaczone
Jezusowi ciżbie, iak Pismo Boże mówi, Synowi Adama-
wym odzienia którego wyszli z żywota matki swojej aż
do dnia pogrzebu którego się wraca do materialnego, tona-
rui. Warden i anaskolwiek, bieda doskwiera i misernia
iak Pługu na ziemi w bruchej i ciata lepiące przeżywa.

4
Jeden, mniej a drugi, więcej cierpi, i w podług tego ian
albo przexorowiać umiunie, albo przez wstanie, winę się
gnie, na siebie, nie dotę, i już wóltug woli, wszystko widzą-
cego Boga, co osądzi, na dobre, iednego i drugiego
ochroni. Ale zastuga i wielka zastuga temu przygotowana
kto Onie, pełne, niecierpi, i chwartać, próżnego, siemnie-
go żywota, przetrwa, spójnie, z mórtańca, ciępliwością,
i opoddaniem się, na wólt Boga. Tam bowiem, niestety,
pełne, uwalnienie i wynagradzanie, wóltu tego
i cierpienia. Tam się, odrazu, wstawać, bronić i przeciwić
stała, przez, nieustannie, wesele, i tego, stawienie, wspanie-
w, nieustannej, obfitości. - Tam, iak piewa, obiadanie,
obrze Bóg, najmniejszą, ten, z wóltu, a smierci, więcej, nie będzie,
ani smutku, ani smutku, ani boleści, nie będzie. Albowiem
piewnie, mórty, tego, siemnie, żyć, pominięty. (214). Na-
iste! Takie, błogi, stan, dla dusz, sprawiedliwych! Jedyne
błogosławionej, wóltu, zarywając, teraz, swięci i wybrani
Tajscy, w niebie. Wiele, takie, musieli, wycierpieć, nędy,
iak długo, żyli, na ziemi. I oni, takie, musieli, się, prawować,
ze, wszelkim, niedostatkiem, i biedą, ze, stem, i smazone-
mi, kłótni, z chęci, i z żądaniem, własnego, ciała, i oni
musieli, przeć, kłótni, i przesławiania, choroby i bo-
leści, i inne, przesławiania, pomówienia, ciępliwości, i niecierpienia,
stała: bo, nawet, wielu, z nich, nie mogli, wponowić, i ciho-
ści, dokonać, swiętobliwego, żywota, ale, w okrutnych, rz-
kach, morderców, i kłótni, wyprawali, ducha, wśród, majdo-
tliwskiej, nędy, i kłótni, a, teraz, wolni, od, wszelkich,

cierpien' i karmi; teraz odchyłaj bez smutku i boleści, teraz
przebywając w błogim stanie wesela i powesności. Jest
się to prawdziwa słowa zbawcy, błogostawieni którzy cier-
pia, albowiem sami pocieszeni będą. Błogostawieni, którzy
zuczą przestawianie Pał' sprawiedliwości, bo tam ich jest
Królestwo Niebieskie! — I do was Chrześciane! można się
dobrać z pośród, do was których niezastawione cierpienia
i utraty niespowodują i trapią, którzy smutku i opłakaną dia-
gnieć żywot. Pocieszenie się tym, błogim stanem waszych
wielbionych braci i przyjaciół. Oni by drogę cierpien' prze-
chodzili, i po tej choć niedługiej iednauce' szczęśliwi przyby-
li tej drodze doszli do zamierzonego wresu nieprzerwanego we-
sela. I także inni niezawszę, niż się zdawać będzie. I takie
nam stanie zbawienia po przelastych burzach i abtysnie
i edli na wzór świętych wszystko cierpliwie zniesiemy, nie
stomienie sercem, postrzegamy się także inni w tych świętych
przybytnach szczęścia, gdzie pożywność nasza według upew-
nienia miłosnaka ludu będzie odzista i zmięci się w radość.
Ja 1620. bo kto z Chrystusem i Jego nastawcami cierpi,
ten z nim i razem wielkowianny będzie. (Roz 8, 17.)
Ktoż ich wojna orzpi błogosł' której święta używają w Niebie!
i Nie daleko ich wigroza 'szczęśliwości' zależąca na tem, że się
pocieszać mogą przestawiając ^{niem} swej wyprośnionej świętobli-
wości. Jak bowiem uwolnienie od cierpien' i utrat toż mić
'okłonić' napewnie 'szczęście', kiedy Dobre sumienne prze-
konanie o ostatniej ciucie nie miłosna w sercu Jego? a sa-
ma tylko cnota sumienia podnosi wszelkie inne wesela

Chrześcijańskiej wiary, której świadectwo z miłością wianującą
i statością, cierpliwie i spokojnie przypieczętowali umiarem
i dojrzałym rygiem. Co za wielka radość uderza
się w wyjątku wybranym Paściem, kiedy odnowia w pa-
mątku, te wszystkie, i wzorowe przykłady, które usta-
wili. Kiedy wspomina jak wiele złego zanadtowali a dobre-
go rozpisali. Teraz mogą zawołać pełni świadectwa z cu-
dymu Józefu - Nie mówię wargi, nasze nieprawości, a
Józef nasz niegrowidat zdrady, joni nam state i ry-
cia, nieodstąpiłszy od niewinności naszej, sprawiedliwici
naszej, trzymaliśmy i nieopuszczaliśmy i nie zawołać się
serce nasze pójmując cipli. Teraz stusnie wolno nam zawołać
z Pawłem Świętym. Ktorci się porzucił z przeświadczenia
o dobre sumieniu naszym, byśmy się pilnie ubiegali za-
niem w każdej chwili nieproszanej i sprawiedliwej je-
grzyni naszej. Ale teraz osiągnęli nagrody brudów owo-
ce swych starań, tury i urgo zwycięstwa i wiag-
robliwici i omyślowiz, ku pełni szczęśliwości i błogosta-
wienstwo ze uległiwą podróżą Ciemskiego Żywota dokonali. -
O gdybyśmy chodzili tą samą drogą, co i święci Paści, i tak -
ten dzień terazniejszego życia przez wielkie i sprawiedliwe
postępną odznaczali. Gdybyśmy w dobre uczynki z dzień
na dzień namowniej byli, i stawali się coraz mędrzi,
pobożniejsi i cnotliwsi. Już gdybyśmy przed oświeconą
statą, statą sumienia ciemności, najwilexem procho-
naniem śledzą dobrze i sprawiedliwie działali. -
Oby nam pocięta sumienia statą wiodłem, do czynie-
nia dobrego bez przesłannu, abyśmy poprzechwieniu
naszego nawodu mogli w przyszłym życiu pokazać spis

wielki dobrych uczynków wspomnieniem przeszłego życia pocie-
szać się tam; gdzie mówi Paweł 1. Koz. błogosławiony żywot wie-
czny w obecności Błogosławienstwa. Jak młodo będzie między
przyjaciół naszą pielgrzymkę na pociechy pozostałych przy-
jaciół i krewnych a nawet i w kraju błogosławionych. Sta-
wiesza wybranych można pocieszyć z Pawłem świętym!
Jest to obietnica nasza świadectwo sumienia naszego, i jest
wprost i w obecności Błogosławienstwa, nie wielkiej mądrości ale w ta-
ce Błogosławienstwa na świecie obcowali (2 Kor. 1, 12) - między można za-
wstać w tej ostatniej godzinie rozstania się ze światem, do-
brym bałować, błogosławienstwem, wiarę zachować, katy-
m przygotowaną mi koroną sprawiedliwości, która mi dała w on
Dzień Pan Błogosławienstwa. 1. Timot. 4. 18. Starajmy się
o tak młodo przeświadczenie i tak długo przebywamy na ziemi.
Bo między Błogosławienstwem są wybrani w mieście, gdzie
wzywają najważniejszego wesela, które pochodzi z przekonania
i z miłości i pragnienia życia przeżył na ziemi. —
I tak to ich szlachetność, i tak to się przez to połączą z
naszą ziemi i weseli się w towarzystwie Błogosławionych,
Duchów, i Świętów i wybranych pańskich. A przecież
między mieli przyjacielowi żyć razem z ludźmi dobre-
mi, którzy wam żywot dostawali i miłymi robili
przez łube przyjaźnienie i ludźmi obejść się, przez
szlachetność i serdeczne podzielenie waszego losu, przez
braterską iadomysłowość i przyjaźń, a tak w nieście sa-
mi i tak wielką szlachetność świętych, teraz być musi w nie-
bie gdy żyją wśród samych następnych istot. Tu nie-
raz musimy zostawać w towarzystwie karmosinów,

światliwych, chryprych, mściwych i innych takich ludzi;
co nam żywość gorzki i nieprzyjemny czynią, i co udrę-
czenia i nieświeżość iasne na nas i nas prowadzą. A nawet
ci niektórzy ściśle związani i oświeceni, co powinni mieć
nasze miłosze i pogodniejsze uczynić, krewni przyjaciel-
li i sąsiedzi, dzieci i kłamy, kłania się nie nasze godziny,
na meczarnię i niepokojem. Ale tam, w Mieście
czeka nas towarzystwo z najłagodniejszą Duchami. Tam
się zanośnią, kłopotliwie, są one tylko stodoły i ro-
koczą, bóg nas pociągnie wybrani Pańscy. W ta-
kiem towarzystwie, znajdując się teraz w Mieście, widać, że
nie tamże! zostawiali pomieszczenia, między dobremi i złymi,
którzy jedni unikali spotęrzeństwa i tych, którzy byli, a
ktoś i tak! kłopotliwie i po prostu i to spotęrzeń-
stwo światliwych i światliwych z sobą, teraz, nie rozdzieli-
nie po rozprawie i wien.

Jeżeli ich towarzystwo, wzięte przez wiele tysięcy
światliwych Duchów i Aniołów - wszyscy się wspólnie
wesołają i swoich ciót wykonanych i szczęśliwego stanu,
cieszą się między sobą, bez żadnych i żadnych bez wzajem-
niej kłopoty i przeszkód. Wszyscy się cieszą z tego i jedne-
go i każdy raduje się z pomysłowości i wspaniałych. Wszyscy
z najwspanialszą przyjemnością winowatą sobie na wzajem
tak wysokej dole. Wszyscy Bóg gostawia i wielbia, Wspan-
monego Boga, iano, iroto ich wspólnej szlachetności
iako Ojca, wspaniałej miłości i dobroci. Co z co niemięsta-
wiona Bógu musi ich napędzić! Ten stan szlachetny
niepowinien być i nas zachęca, abyśmy tuż i wspan-

światliwych

7
Ludmi i Ktorem Bog nas potęguje, Dobrze i sprawiedliwie
siedzi, abyśmy naówczas doświadczyli miłości i Dobrego So-
warięstwa. Chyba matrona wie Rodzice i Dzieci, rodzeń-
stwo i pokrewni, gospodarz i Do-   przyjacieli i sąsie-
dzi niepowinili ten iestnie potęgi fundament. Do pracy
tego wesołego żywota przez chętną grzeszną i prawa-
niam, przez pomaganie i podkiewanie mieszkanym, przez i-
towarzystwo, obejście się, przez szlachetność i miłość pokoiu,
aby tam w niebie siedzi wiecznie bez wyjątków i zgrzytów
sumienia pomiędzy sobą i ciebie się mogli i całym, sto-
gostawionym bractwem i Aniołom i wypranym, Pan-
smich. Bo wtedy tylko będziemy mogli ciebie i wawar-
stwie i Aniołom i świętym, między i z ziemi między
bądźmy i tamci i wprawdzie bractwem wysłan-
sich serca, między wtedy napomnienia S. Pawła, ponaj-
ile w naszej mocy jest nie wykorzystanie ludmi i krowa-
ny. I ten to Ponaj na ziemi jest najbrzyźliwiejszą z dro-
ga, do swego nieskończonego pokoiu niebios, którego
powiadania radnia, się Aniołowie i wybrani Pańscy. -
Ale niedosyć na tem nie w niebie święci i Aniołowie
pomiędzy sobą się ciebie. Jeszcze ich szlachetność to nie-
cierpliwie podwyższa, albo raczej to jedynie stanowi, nie
bezpośrednie potęgi i Bogiem i oglądając najdo-
skonalszego nie wykorzystanie Duchów, jedynie i najprzewie-
sze i irodło wszelkich pociech i błogostni. Tu na ziemi nie-
widziemy wprost Boga. Tu nasza krowa i wędug stów
S. Pawła jest chętna. Tu go poznajemy, tylko, niedo-
skonałe.

Ja widziemy Go niewyrażnie i akoby przez zwierciadło i
niby w zagadzie (kor 13/9.12) Ja Go tylko widziemy w Ję-
go działach stworzenia w Jego rządach świata, w cud-
otwornych okazaniach Jego mocy, mądrości dobroci,
i sprawiedliwości. w Jego urządzeniach postawieniach,
przeżyciach które poczynił nie tylko dla nas, ale dla
wszystkich istot stworzonych. I w tym wszystkim, i o-
drżmy tylko stały i niewyrażny cień Jego, który tej
niepojętej istoty dać tylko cienia wyobrażenia i narz-
nie doskonały. a przecież, iana nas wielką radość przy-
muie patrzamy Jego w działach, choć się
w nich słabo przebiła. — Jak uito widać stworcy w bla-
sku wchodzącego słońca, w piękności rozsianych gwiazd
niebieskich, w zielonych łąkach ubarwionych ozarnieniem
kwiecien, w nie-owrytych zbożem, i dla tego
probownie przodkowie nasi nazwali obfite plony zbożem,
aby samo nazwisko przypominano że ie z bożej łaski ma-
my. Jak lubo niewinnemu sercu tej najwyższej Istoty
w iednostajnej i regularnej odmianie tak porządkowych
gó, roku, w porządku pogody, w cichym i wyjątko-
wym deszczu, w pury barwistej łące, w maleniach roba-
czach i w innych typach światła przynależenia. kto
ieści szczerze wyzna, że będzie nieczuły i niedowad-
czy w sercu swoim iakieś nieznaney rozkoszy, niedy-
nieskończenie wzniwiste pragnięty niewidzialnego Bo-
stwa w działach stworzenia tak wspaniale odmal-
wane?

8
Wiednawie to wystawo stało tylko dać odzienia i Maie-
statu i wielmożności i Najwyższej Istoty. —

Ale teraz widzą go swięci i wybrani w całej okaza-
cie i potężnie i widzą, jak mówi Panet swarz w twarz
we wystawie jego doskonałościach i przymiotach: wi-
dzą nie zapomocą zmysłów lub wyobrażeń, widzą odzyska-
tak jak jest w całej istocie, zawsze się patrzeć na nie-
go będą, i nigdy się nie nasycą; wiecznie się patrzeć
będą, iako na swego Ojca i Boga, iako na swego wie-
cznego dobroczyńcę, iako na poczynacza i dopełniacza
wznieśliwego wesela i błogostawieństwa.

Wielki Boże! którzy ze śmiertelnych odważą się dostąpić
wystawie swyżliwości, która ty napędziasz swiętych
i polubieńców swoich? wystawo choćby najdoskonalsze
będzie, niżem w porównaniu tej błogiej dole. —

Ale nie powinno zachęcać nas to bezpośrednie oglądanie
Boga w niebie, którego nigdy iawnie i dostatecznie
wystawie niepodobna, bo to moc ludzka i samych i dno-
tów pochodzi, niepowinno przynajmniej powiedzieć, że
bezpośrednie widzenie Boga, które stanowi najwyższy
stopień wesela i błogosci swiętych, zachęcać nas śmiertel-
nych, abyśmy tego wielkiego i potężnego Boga
wielbili i błogostawili ieszcz tu na ziemi w jego dzie-
łach i cudach przyrodzenia, w jego niezliczonych łask-
rach? czy niepowinniśmy tu ieszcz mieć smak
i wewnętrzny radość z rozważania dźwownej mocy

miłosć, dobroć, sprawiedliwość i innych doskonałości
Boga, które w całym przyrodzeniu tak się widocznie
przeswiecają? a kiedy tu nie możemy go całej i dostate-
cznie poznać, tem się powieszać trzeba, nie kiedyś twarz
w twarz oglądać będziemy w całej wielmożności
Boga, co nam najwyższa i błogo nadziei przyniesie,
której teraz używają wiary i wybrani Pańscy. —
Tak jest chrześcianie! powinniśmy naprzód cieszyć
się i weselić się z tej szlachetności, której cnotliwi
i sprawiedliwi w niebie zachowają. Jest ona tak
i nam przypieczona, także i my kiedyś będziemy nią
się napawać. Głównym być obowiązkiem z szlachet-
ności? szlachetności która zawista na uwolnieniu
od smutku i bólesci, na rozkoży wypływającej z oku-
stego sumienia, na miękkości idących z towarzystwa
świętych i aniołów, a najwyżej na zjednoczeniu się
z Bogiem i oglądaniu tę najjaśniejszą i jedyną pi-
knot? i Nie, chrześcianie, być obowiązkiem na łaskę,
szlachetności, to się nazywa wzajemnie wzajem
to się nazywa nie nawiązać samego siebie. Pewny
jestem że wszyscy zyczą sobie tej szlachetności, ale
głównie zyczenia na nie się nie przyda. Trzeba się starać
iż tak na nie zasługi przez pobożność i cnotę przez
życie prawdziwie chrześcijańskie, tak i wiary pocziwem
a dobrem sprawowaniem się na ziemi osiągnęli niewznie

zbawienie. — Chciejmy prosto w obliczu Boga uczynić szlachetne i nie postanowienie, które i wielbić Twórcę w Jego Aniołach i świętych.

Chciejmy według wzorów błogosławionych przysiać do naśladowania podanych okazując najłepszemu Panu naszą przychylność i wierność przez cierpliwe i stateczne wytrwanie przypadających na nas bied i cierpienia, przez codziennie i wypełnienie stanu i powołania obowiązków, miłe obchodzenie się w towarzystwie z ludźmi przez wierne posłuszeństwo i naukę, przygotowanie i czynami zbawcy naszego, a na koniec przez pobożne nawiązanie Dzieła Boga stworzyciela do rozmyślenia przedstawionych. Tym sposobem tylko możemy naszego Boga chwalić i wielbić w sposób wierny do końca naszego życia. — Otrzymajmy takimi myśłami ożywić będziemy każdą razę w te święte miejsca, w ten Kościół wstępować i wychodzić, to zapewne będziemy mogli świętych mieszkańców niebios używać z braterskim zaufaniem o przyczynę do Boga w ten sposób i tak nigdy, Prawe swoich uczących uczniów błagać módl się za nami, Albowiem ufamy i mamy dobre sumienie i tak ci którzy we wszystkim chcemy już dobrze cnotliwie # 1615. 18.

Oby mogło serce nasze poruszyć wielka i niewymowa

wna

szerzliwości, której używają w niebie, używając, a razem
i nas pobudzić do naśladowania godnych przykładów
ich świętobliwości abyśmy tu i teraz stali się do rodo-
bnej szerzliwości dołni i górn. O wy Błogosławieni
obywatele niebios, którzy teraz tak niewymownie
cieszyli się z waszej wykonanej cnoty i tak gorąco
pragniecie abyśmy również stali się podzielnymi
waszego wesela i prosić u waszego i naszego
Boga skuteczną łaskę, abyśmy na wzór wasz spra-
wiedliwie i cnotliwie i świętobliwie tę podróż do-
roczną odbywali, a ukończeni naszego zawodu, aby-
śmy także z wami błogosławionej nagrody za na-
szą doskonałą cnotę, używali.

Sy nas O Boże wszelkiej szerzliwości i pociechy
wzmocnij nas swoją pomocą, abyśmy we-
Odtąd twych życzeń i upodobania żyli i wreszcie
wiecznie cieszyli się w tobie.

Amem

Nazanie.

Miane do Obywateli Gubern. Wołyńskięj przez nas
w Wyborow. dnia 25. Lipca 1832r. -

Ociercie z siebie myś, mądrość i umiejętności. myś, stateczne,
bojące się Boga, myś, prawdomówne, aby nienawidzili was
lwa, słony i a nady czas lud sadzić będą. słowa Mojżesa (Deut. 1. 28).

Nie doryć było do szczęścia Izraelitów, że ich Bóg wyrwał
z rąk Egipcyan, z tego pieca ognistego, i tak zowie Pięsmo Święte:
że na głos wrzechmowy Twórej wystąpiły się, przedtemoma to-
piele, by sucha, nogę przejść mogli, że nauderzenie i Mojżesa i pie-
nie opowi o słodko, urodziły wódy, że ich same niebiosy najobfi-
ciej narmity. bo na łonie swobody i najwęższych wygód mo-
że być, najbiedniejszy mój ludzki, jeżeli sprawiedliwość nie
jest zachowana. Biada i wielkie biada narodowi, który nie
ma sprawiedliwości: ułody, i tak pręży, ogładza, i czarna, i
amarane, a palce nieprawości. Iłfaj, w prośności, a mówić
i łamstwo: poczynają, uciok i rodzą, nieprawość. Lękość
sprawa w ich rękach, nogi bierą do złego i uwiązują się na ułanie

Wmian

[illegible]

nie ma ię, prosięziela, ani moją aby uszli rąk tych, którzy ie'ie
 mizę. Dlatego ja umarłem co iur. reszli, więcej ich wali niżeli
 żywe: ale szęśliwzy że nich obydwóch ten, co ieszre nie był,
 co niewiaryat nie złogo, alon się dzieie pod stęncem (1). Dla-
 tego i Kojęsz: aby potożył łamę, niedolom csonazym się nawa-
 tem, i zaprowadził między swoim ludem szęścię, które bez-
 sprawieotliwoni, iak widziemy, osłać się nie może, wolał do jura-
 ia: Obiećcie sobie mię: mięzre i umięzre, mięzre słateczne,
 koizę się Boga, mięzre prawdomoione, co by nie nawidzieli ta-
 kamstwa, którzy na nardy czas lud szęzić będą.

Dla obrania łanich, le mięzów i wy, Panowie! zgromadzeni
 i szęćcie, na dozwoleńiem i łasawem wewaraniem i Kaja-
 iusniejszego Cesarza naszego, który iak ten obior wysonowa-
 ry dat uszysłniem najmitowciwizj jornać i szęćciem no-
 wych, ustawa w zgłędem wyboru urzędniów: Alzywaj mię Pa-
 na Kajtępów aby w szęćciu i szęćciu utrzymywali i Kaj-
 iusniejszego Cesarza i Minotara pierwzszego i calę i Kaj-
 iusniejszą rodzinę: wszakże ten i Monarcha w szęćciu, nie
 byłno, nanazwie, ten ieszre iako Ojciec naczę ~~szęćcie~~
~~szęćcie~~ nawet jronić aby ludzi światłych i miszarynych wy-
 lewano. Odpowiedciez i calym naspatem na te jronie gęłno

Wdriznowici, od której wypetnienia nie tylko zawisło zdanie
wie naszej krajiny, ~~moje~~ i wasze wobiscie. Dobro, racni, Obywate-
le! i najbiedniejszych miotach całego Wołynia. I nie-
dy niemata to mieć wybór takich urzędników, ian sami otem
daleko ^{lepiej} wrzucie, przyczynicie do swiętyni przeciwieństw mo-
jich, obywateli, przyczynicie do swiętyni przeciwieństw mo-
ga. przy rozpoczęciu tak ważnego dzieła, o szczęśliwe jego do-
konanie. W tymże samym nadzwyczajnym celu, i szlachetnym
słowem, będzie wyznaczać i ianienim przyniosłami ludzi ma-
cie wybrać na urzędników, i ianienim przyniosłami, przyniosłami
do porządnego obioru. —

Leżę gdy się zastanawiam, iel mi przychodzi mówić do
was najcelniejszych obywateli, do czoła naszej krajiny, i do
rych jest wielu poważywym wiekiem i zasłużonymi ziemia-
nej przez swe nauki i cnoty Obywatelskie: i między z dru-
giej strony rozważam, mój wiek, niedowiadanie i nieudol-
ność moją, iako też i potrzebę mówienia prawdy, to zadzi-
wienie i bojaźń cały przysły wolam z przoroctwem:
(64) Ach! ach! Panużczy Panie, oto mówię nieczciwie, bo
jest dzieckiem. chyba ty, Ojczyźnie wierności! mówię mi
nażem i niebać się obliwa ludzkiego, chyba Ty bzdurisz

powinien obzic i bytować dla odkrycia prawdy, którą
ubiegając się strony z całą siłą, i iakby na wypoci starcia
się zagmatwać. Janiejs po nim wymaga znajomości ludzkiej,
ich sposobu myślenia i działania, ich usposobień, umiastw i
inamysłowości, ich temperamentu, charakteru i skłonności:
aby za pomocą wiadomości, pomocy umiał się w urzędzie do
serca każdego człowieka i zbadać, prawdy i schowane w naj-
ciemniejszym kącie. (wisi)

Co za przenowności i osłowności, ma być urzędowy, aby chy-
try i intrygi zamachy i tarem powstę, siata podjęcia i zły,
wyprosły powone prawda podobieństwa i niewier się obróciły:
aby masza i noly nie zalała czarnej zbrodni, a niewinnoci
nie legła ofiarą wyśiępieni i pomec czerwidła i niewyżłowe
zdarzenia. Jani rozgda i zdolność do spraw publicznych
winien odebrać od przyrody, aby w umyślnych i odlierno-
ściach potrafił wypełnić wtorone powinności bezkucis-
ku swoich lewa: aby zardej spory umiał rozrysłać dla
dobra powszechnego i nie opuszczał najmniejszej rzecznosci
mogącej się zdarzyć dla ocalenia nieszkodliwych. Jego ory-
sty i zdrowy rozum nie powinien być kaciem i ani pme-
sądami, ani żadnej namysłowości, sama tylko prawda!

moż być dla niego ulubionym towarzyszem!

Tawie za cech dobrych, przydatnych, ludu. na naczelnym wzmiar-
nowane. Bismo, aby byli myślicielami. Cztowiem, obdarzo-
ny potrzebny światłem, poznając wielkość i odpowiedzial-
ność swego obowiązku; zapewne nie będzie go swałać za-
miejsce ~~zawzięte~~ sposobne tylko do rozrywki i zabaw wszel-
kiego rodzaju: owym z całego gorliwości odda się pracy bez-
dziej. przekonany, że wysłać go do pracy, nie należy do niego, lecz
doprowadzić do dobra, ulotmu się powieść: że bracia czas
najmniejszy na próżnowaniu sioracie; iak wola Duch.

Bory, nie czyni sprawiedliwości, a sprawa wdowy nie przy-
chodzi przed niego. (2) że uolewa i narażać na siebie
miałoby broniem niewinności. ~~XXXX~~ Wieszcie i osamowytu-
je i uciska: bo nie czyni tam sprawiedliwości; ulotmu, próżno
wypiera. Powstanie przeciw wyzwań, że się przez lat
milia lub milianianie przeciągała sprawa z niestychań
kryjudoł swoich, a z radziwieniem i zgrozoz postronnych
ludów. Tawie czynny i stale, a byda prawdziwie rozro-
dzonym nie może być i dumnym: bo pucha zbudowana ty-
ko bywa na twardości opoce głupstwa. Iak Dobrze, że nie dla-
tego przyjął zraz braci swoich Urząd, aby ustawić sobie prze-
strzegat własnej powagi; dobiat się o hołdy i starał się imię

(2) Taw. I.

posiadać: leć żeby wymierzał sprawiedliwość, a to uczyni
albo samo przyjdzie do niego. Jeśli prętem swoim postanowi-
ny, i nie wynosi się nad inne, ale bądź jako jeden z nich:
mówia, i wzywa i wzywa. Im wyżej ułoi, tem bardziej
dla drugich, przesyłany być powinien. aby mógł wysta-
wić i wyrozumieć sprawę najbiedniejszego. Otwierając, aby
każdy miał swobodę i zaufanie otworzyć mu serce, iano.
Gdy i przyjacielowi.

Jeżeli Chciał i Hojnie, aby urzędnicy byli bliźce się
Boga, prawdziwemu, a tem samem i sprawiedliwie. Ale
nie tego natować można bliźce się Boga, co zachowując
zwyczajne znani pobożności, a tak ~~chociaż~~ postępie
iaby Boga nie było: czynić sprawiedliwość, i są, mo-
wi Król Salomon, karmić się, podobna Panu, niżeli
oliwno. Urzędnik, prawdziwie bliźce się Boga, ludzi się
nie błąd: sumienie go tyła prętem słowy Józefata
do zdziwo; Baczcież co czynicie, bo nie ludźmi są odprawia-
cie, ale pańsui, który jest z wami przy sprawie: sądowej
a jeżeli niechaj będzie bliźce pańsui z wami; bo nie ma
u: Boga naszego, nieprawości i niema w ogółu na o-
soby, ani przyjmie darów. A tak mają swoich czynności
za świadka tego Boga, którego tu na ziemi, miejsce zastępu-
je, albo raczej będzie Bogiem, ian, zdziwo pismo narywa,
ff. Syrach 32. (2) kron. 11, 19

16
zrzuci z siebie to wszystko co tyłko, niemia, traci. Najdroższe
związki przyjacielskie, umi i wdzięczności rozerwie, may, kacię, szę
nie nawiść, urzywdę, zemstę i gniew zapomni; z najmnij-
szymi się niedostatków, które w Urzędniaku są najwęższych i kero-
dnioz, wyrzuci: tyłko oblecie, (h) ian mówić i Ma, droż, miasta
panceria sprawiedliwosi; a iad prowadziwy, wermie, na wie-
miasto przytłbie, miasto luty miewycażonyj prawosi wermie;
aby według urzywdów. Ojstacit. Dla, urzywdach, również ob-
cy i na wszystko zimny, bez wdzięczności da wypon, mier-
ci, ian, niegdys' Nymannin, na własne drucie: bo się wypręci
szę iada, przyjaciela, urzywdnego i brata; bo nie iest synem,
mierzem i Ojcem ale tyłko iedynie sprawiedliwosny. ^{Idzie.} ~~XXXXXX~~
~~(h) Ma, droż. X~~ Lzy narzekania, prosby, wymowa, i ierzy
staie inne sponoby, roztacza się, o skatę iego prawosi. i Nie
niewiedzi, nie me słyszy ian tyłko sprawiedliwosi i Boga, który
do szę iów przemawia: Wystuchiwajcie spraw między braćmi
waszemi, sądrnie sprawiedliwie między mężem i między bratem
iego i między przychodniem iego. i Nie mniejcie w głębi na orab
przy sądrnie, tak malego iako wielkiego wystuchiwajcie, nie bój-
cie się ninogo, albowiem: sąd iest bory. (i) Stąd wo czatę iego
wielności ludzka iest niezem, nie lęka się potęmozy, na groń-
ley nie zwania, nie oba o udanie, urzywdni i czermda. Mierzi,
(h) Ma, droż. 5. (i) Deut. 1.

o ich gorczyźnie nie ślę; dla prawdy gołęb na wystąpił i im
wiecej cierpi przesładowań, im więcej słyszy gorznych wymówek,
do osób którym najbardziej obowiązany, lub którym najwięcej
wiarę, słowem, im więcej narzuca go i nęka, tym jego
wzrost i siła w niej zamiatowanie. Ufaj w sumieniu i
wierze. Ojciec słucha jej na prośbienia. Nie mniej, mówi ta:
Wstawać w bożnich wyrokach, nie mniej względu na wasz mo-
łodzieży, zastawiaj się o prawach aż do śmierci, a Pan Bóg
za cię waleczność będzie. Nie bójcie się też, watahanie Aba-
wicieli, którzy zabijali i albo adumy zabici nie mogą, ale
bójcie się tego, który duszę i ciało może stracić do piekła.
A i tak na groźby nieugięty, łacińskimi i dobroci nie-
przełajany. Dla żadnych, względów, dla żadnej łaski, Maria-
nych, błyskotek i marności i tak niewinnego niekaranie, łaciń-
nie oceni zbrodniarza. I Nie czego się w świecie nie spodziewa,
nie czego nie żąda, ośmiem rozumem patrzy na honory, i nie gra,
a nie nawodzi łacińskiego, i tak mawia, słowa tekstu naszego;
Wzroga się na samą wzmiankę przedajności i gołęb mu-
stacemu jego nie powalano, prawości cianość habanucowa, i
uog nawet własne złoto. Ostatnia to kara boża: mieć la-
skich, zwyciężników, którzy i tak mówi Duch Boży, nie nawo-
dzić dobrego a mianu, złe, odierają, lecz że którzy a prze-
czyni, którzyby im nie do głębi nie dali wojny podnoszą.

47

Ala Pan podejmie się sprawy biednych, i wyjdzie dusze
łym, ulomym i wygnanym. Cłowiek uciekny ma ze niego tri-
we, żywni nigdy nie wyjdą na dobre. Nienigdy niesprawie-
dliwych, wola Pan załpion, iako jwłon wyschnoż, a iako
buria z deszczem i grmołem jarmina. I miał żebys obroci-
oczy twoje na bogactwo, alorę przeto miszereie? bo sobie ucy-
ni, a wyjdą podobne orłom i uleci do nieba. Uryjdnik
sprawy wyrosty jest nad te prośności i drzećsiłwa. Bóg,
na uloręgo wzorę, uobalcil, wznosi go ramieniem swej
mielmożności z tego pozornego natu, i wzmacnia jego lu-
dnoś słabo, przyrocz. I iako łana cnota jest prawie nad-
ziemna, tak i wieniec zasługi jest niepoziolity. Bóg,
sumienie, i dobro uraiu, ioto są nagrody ludrom zmyślo-
wym niekoiste, a dla wniowleżnych, nieosnacowane.
I wadto iessere na skrzydłach słodkiej jarmizy przybywa
uawronowany chwato, do odległej potłomności. bo tego
według stow Pisma, ulorę, mówi, niepołożnemu iestes
sprawiedliwy, bżo, ludnie przecłinać, ale ulorę go uarżo,
szczegolowi bżdo, a przyjdzie na nie. Chłogoslawniśtwo uarde-
go dobrego, uycie się bżdo, pierziami pocięch, Boga, i opły-
wać w iasności Chwały jego, bo tak mówi Pan: oto obroci

na nieprzejrzaną ziemię, a stał się narodem iako strumień i rze-
ka, na zaważeniu i na kolanach, równocześnie przystawa-
ni będą. —

Jeśli kto nie poczuwa się do tej mocy i tych, wielkich, siły
miłob, niechaj nie idzie po urzędy. Nie stawaj się a byś był
i zdziw, mówią, a więc boże, byś swadzi nie mógł przełamać
nieprawości, byś się swadzi nie musiał obawiać orobę mordercy,
i nie byś nie polorzył obrony na równiej drodze twojej. Przyj-
mie bowiem długi nie trudno utrzymać niecierpliwą, a więc
a na urzędzie nie byłby najłatwiej stracić bez ienera mo-
żna, pomimo woli, przyczynić się do zguby. Dobrze powstrze-
żę. —

A niechaj tu idzie i wybór nie ianich, uolwier, ale i tak
riadu iemni przemiłami miłob, a lonym. Panowie! ma-
cie pomorzyć ierzucie, spokojność, maiglen, a nawet
może i żywot wasz, dzieci waszych, urownych, a przyja-
ciół waszych, i wstąpił, narodzić mieszaniców woli mi-
to najbardziej winniście być i się i przestrogac tego iaby
iwas niegoda i nie napaść, o której i lych, uulnack, i zdziw,
i ierzucie i iowuradere i i i nad to pomenomani, bogdaj
by

18
bezładny był i po sprawieni byli. Dla umorzenia rodu-
ien, ulóre iau saranka, plony szurjcia narodów, a nawet i sa-
me narody, powierais, lreba i tłumie nasiona niezgody, między
ulorem i upor brzyma nieposlednie miejsce. Upor co kalyna u-
szy i ocy na wszelkie wypady rozumu, co nawet własnemu
przekonaniu nie ustąpi, co gotów rzuca, Samiona zruszy i kolu-
mny zgody wspierajcie, szurjcie narodu, nie dając, że się powo-
nej zagubie i sam się, w gnuzach, zagrzebie byleby był poślawił
na świecie. Czysto ten chęć zmaczenia i celowania prawidły brzo-
mi podobni niepowoie i nieznasni, lecz nie będy Brzga do Chwa-
ły i mienato. Bóg dał talenta i zmaczenie, aby widzące dołosa
pospolite, aby szurjcie uszylnie wystawiać na kapryś albo
na ignorancję, pruszać. Ale mało, wszelkiej niezgody iest
miłosi i własna. Ludnie patrzący uorysici swojej chcieliby
mieć na urzędach osoby z ulorem umios i przysiermion potof-
czeni, aby za ich pomocą mogli ciągnąć korzyści, nie zwat-
niając bynajmniej na ich zbalności; sami nawet gotowi są o-
te miejsca stanać. Dla pewnych był i sobie zmanych widoków.
Przeto, aby swego do pięć, uorystać, zgniewów i porównień,
ulóre najrozszerniej umios poddmóchiwać. Do ianiejże obłąki
i chylności nieprzychodni! Patrac na obejścia się jednych
z drugimi, na te szurere ucetowania i mocne uciski, na

[illegible]

19

czy nie można poświęcić korzyści swojej wspólnemu Dobru,
wszak tak rzadko, że ledwie raz w lat kilka, radzicie z niemi.
czy i te jedne chwile majszumniejszą w życiu publicznem
oddawiać z nieodżałowania, skrocieć i hanba, waszą na po-
kazanie korzyści, tej bezdenną dobrą wysiłku przepaści.
Czyliż dobro umi, dobro wspólne i tak je nie nie znamy, slo-
wo? Czyli szeregście sobie nie zamyna się w sumy, po-
wrochnem? czyli potrzeba Dobrych, Urzędników i innych się
dosłownie uruc nie data? Niechaj się przygodą, na-
gramy te wytyczenia i Izui, choć czyli nieprawdliwie,
na urzędników, wami stawionych, te narzekania, których
nieustannie nie można, a które w czasie wyborów podobno nie
wiele stają, do poprawy. Zaprzestajmy waśni i swarów,
których, pospolicie są, blaski przychodzą. Morawie te zgroma-
dzenia są, wasze i inne i tym. wólcem dozwolone abyście się
wzajemnie poznali i wzajemnem wzajem zgody i jedno ści spr-
li. lecz nie smutkiem wyznac potrzeba, że ten jedyny po-
rostły ośrodek do zawiązania przyjaźni, związków, i jednomy-
słności, tej sumy Guberni Obywateli, stać się najczystej iro-
stem rozterków i zaciętych nieprzyjaźni, tak, że duleń
wiecej porozumienia wyprzedza, aniżeli przyjechałi. O! gdyby
iardy szedł tylko za przyznaniem swoim, gdyby nie na
czarniejszą stronę, ale na prawdę jasną, gdyby nie szukał

20
i dzień dobrze i służył prócz przymiotów, rządanych, stary i starsi
dostatek nie miały, że życie mniej więcej wyostatne nie mo-
że być niepotrzebne dla wysoniego Urzędnia: lecz żeby wiel-
ki majątek był jedynym, głównym i nieodzownym przymiotem,
na to się zgodzić niepodobna: wstrącić nie dla otwartych, do-
tów i parady sławiając Urzędnia, niech, sobie i sumnie ży-
cie przepada; byleby konnane wypełniał swe powinności,
a pewno nie na tym nie będzie ciężka ani się tego wolić.
Nie ma toby przesada, by to do porządku wypełnienia
dostał, lecz przeciwnie, gdyby wybory uważano, za-
czynały się uciekaniem się do dostojności, lub za porę wypra-
cania i nagród osobom dla uloty, mamy ianie obciążeni.
Gdyż robisz tylko urzędniaki stary, i chciwych zysku lu-
dzi, łaska się im ^{czyni} honor ~~urzędniczy~~ ~~czinac~~ ~~urzędniczy~~ ~~czyni~~
ale przeciwnie człowiek prawy, robi przystęp, najcięższy,
łowawość, na iako, się tylko obywatel zdobyć może,
i nie tylko obierającym, nie jest za to obowiązy, ale na-
wet wrzyciem iem i obowiązki do zgonu, oddzielenie i na lnu-
dy i miasta, które dla wspólnego dobra, ponosi. -
Nadewszystko nie trzeba lenie warić wyborów, obywateli
w tej mierze jest zbrodnia: i gdyby to nie było o wybór

dobrych Urzędników, przyczynę że sam się niejednemu
miej sprawę, żeby najnie rozsądniej czynić, bo i w ten plu-
gin ~~chcą~~ ^{czasu} przeciągu (niemożna) przewrócić, co i tak by-
dzie, i gdyby nawet sam niepotrzebował, to sprawę obywat-
tel tam, jeśli nie więcej, starać się winien o szczęście dru-
gich i o swoje własne. O! gdybyście choć raz na te
wzręte chwile życia waszego zapomnieli o sobie, o przyjaci-
ciach i krewnych swoich: gdyby nałotnieni dobrem
współciem wszyscy działali! A wybór Urzędników dobrych
sam samym i szeregiem nasze byłoby zapewnione. — Ale
może ten głos prawdy nie dotrąca, że z młodych i niedo-
świadczonych, i z pochopki, to niechaj was prorusza i parod-
by i wzdychania i szysławich, biednych i słomy nie mogą-
kami wy bierac z waszych rąk jałmuż Urzędników, żeby
im być ostarli, żeby ich niekwestuowanej nędzy wygnali
oddaniem długo wygłędanej sprawiedliwości. O! Dobro-
wrań, o! ojczyzna i kulinia was na miłość synów wasz, na
wasze własne szczęście, abyście miłko możne i sprawiedli-
we strali. Tego wyciąga wasza Stawa, bo to jest rzeczą
dla, aby nie potrafiło wybrać dobrych ludzi: a narzekanie

na stych, Urzędników dosięgną i obierających.

Tego najusilniej żąda sprawiedliwy nasz Monarcha, w sto-
nego Jmieniu Jasn. Wielmożny Subnatorre! przypo-
dniczyć tu zgodną tak rogowanego urzędu prawościs, i cni-
wasz abyś mógł nabyć odpowiednich sobie współ-praco-
wników do uszczelnienia naszej Gubernii.

Nakoniec! S. Wiara, ta najprzymierzanista Matka nasza,
która nigdy więcej niczego nie pragnie i ani dobra naszego, =
nie tylko prosi, namaxuje, lecz i wyciąga do nas na to przy-
czgi, że sprawiedliwie! Chciwie! Będzie, a parzelo chce was
niecnie zmuric do skrajnia własnego. Używa ona tego uszy-
skiego, co tylko w niej najbardziej cennie i uroczyście! Same
stowo dla uciekłego jest niezmiennie niedopiero przypisza,
alora jest najwzrostym słowniem w obowiazrywaniu się do
prawdy: i jeżeli ten jedyny środek zapewnienia się o
rzeczywistości zmienie nieuczciwości ludzka, to radem in-
ny niepokorzenie do przekonania o prawdzie, a tak
ukno! ta jedyna spojnia w towarzystwie zerwana będzie.
Oby te wexwanie na świadectwo uszytko-wiedzącego
Boga nie wiażęło przestępstwa na głowy wasze ale-
błogosławienstwo. A tak uszytku najwzrostu obo
wiazkiz

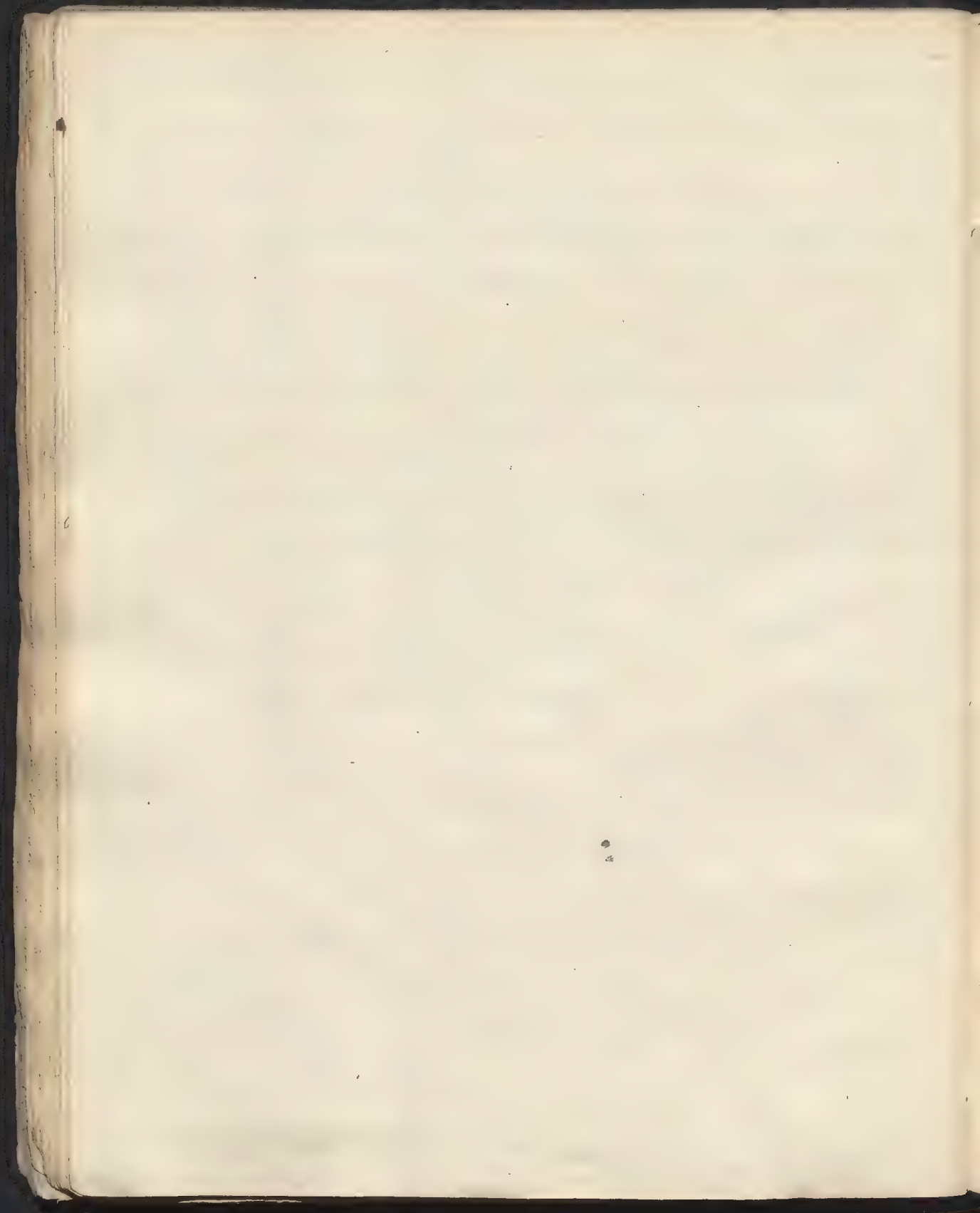
obowiazani, wszystko co jest najdrozsze dla Ciebie na
swiecie, wszystko co was stacza, Bóg i ludzie przeznac-
ia, do was słowy Żkojiska: Obieracie z siebie myśle mo-
dre i umiśne, myśle stateczne, boicie się Boga,
myśle prawdomówne, aby nie nawrócili Tanomstwu,
którego grzech szurjcia i nieuczynia sądzić was bydoł. —

(21) Leżcie bez Ciebie Boże polgany! niepodobna dobrze
wyprowadzić tak ważnego Dziela, Wdychajcie Duch łaski
oproszenie między nimi, Duch mądrości i rozumu, duch
radcy i mocy, duch umiśności i bojaźni pańskiej. Stam
wsenacz monysie własnoś, a zapal nieuczynia żądny do-
bra wspólnego. Uczyni to Panie! dla slug tworzy wier-
nych, którzy lax dlugo lannoś sprawiedliwości; dla lex
niewinnie przełanych, dla ostalnej ngdy biednych
rodzin, które pod niesprawiedliwości izroł. Daj urzy-
wnikom prysztyłm swiatło i niezłomną cnosć.
Bo którzy maj złę chci bojaźnia naszy, a nadgródz
uczynia obłd szlachetne i zławienne przedziewzię
musładowania Ciebie, którzy nam wysłanym wonym
dnim straszonym nażek stancę przed sobą, Najwyż-
szy i sprawiedliwy Sędzio! —

~~...~~ Amen. — ~~...~~ *22*

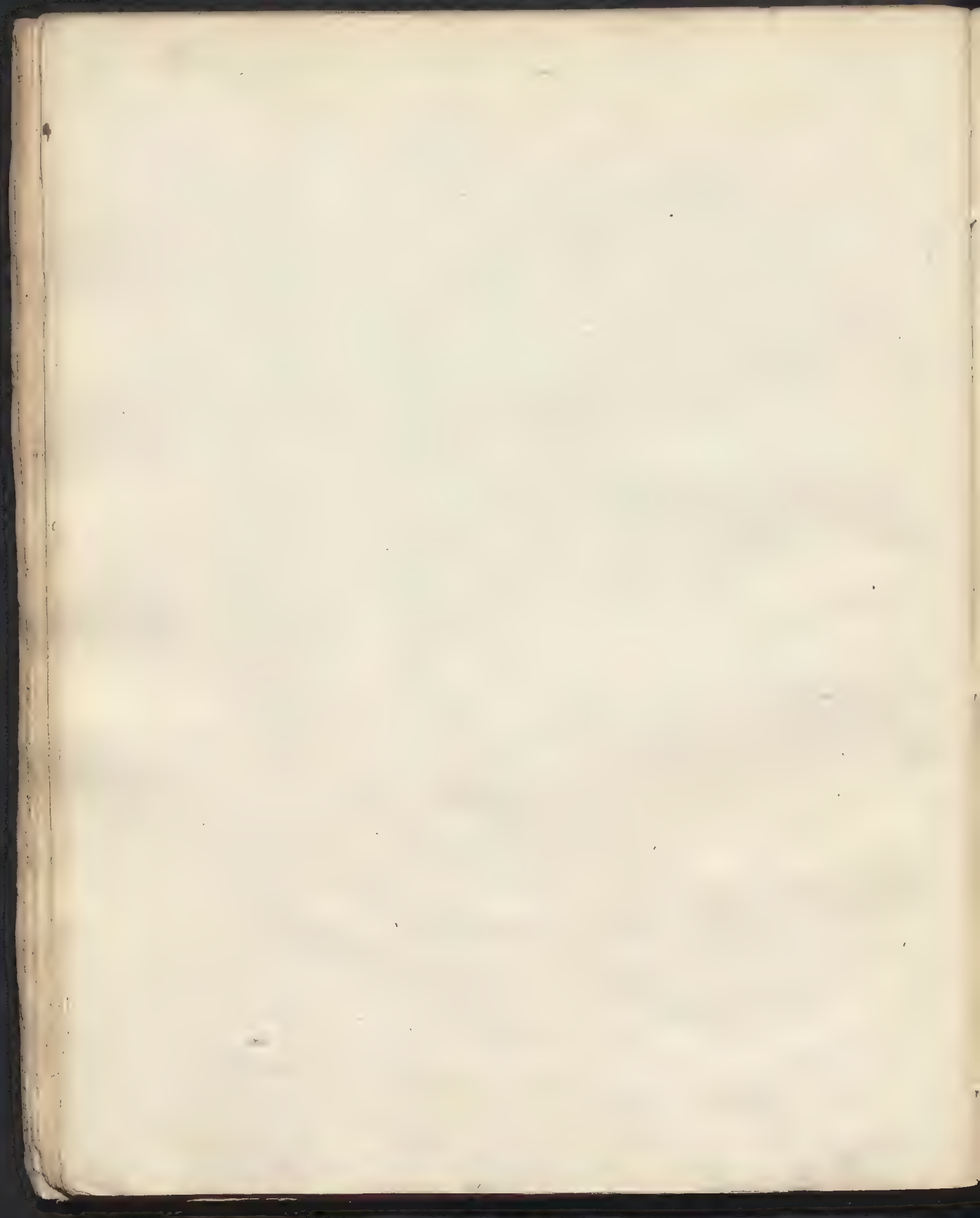

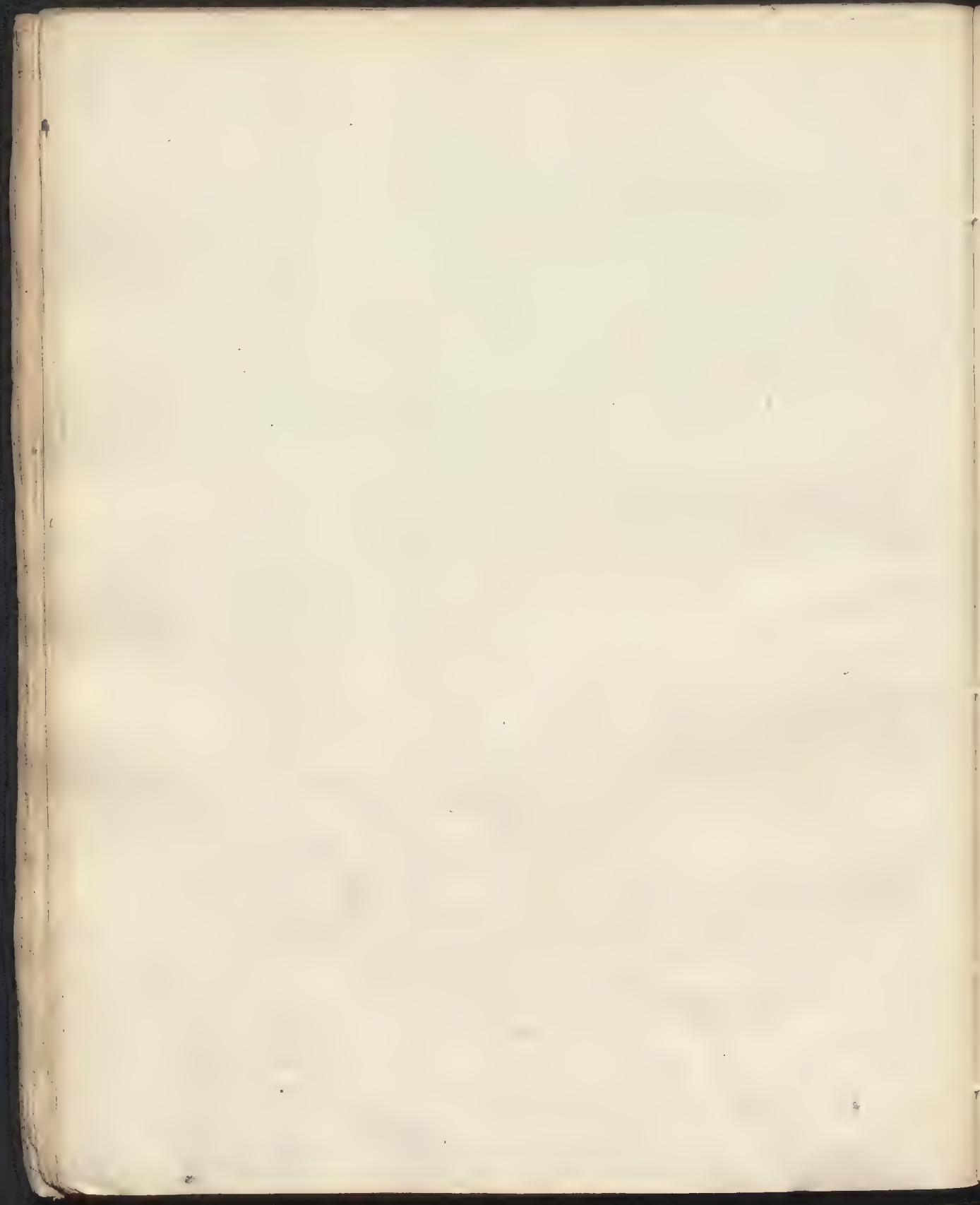

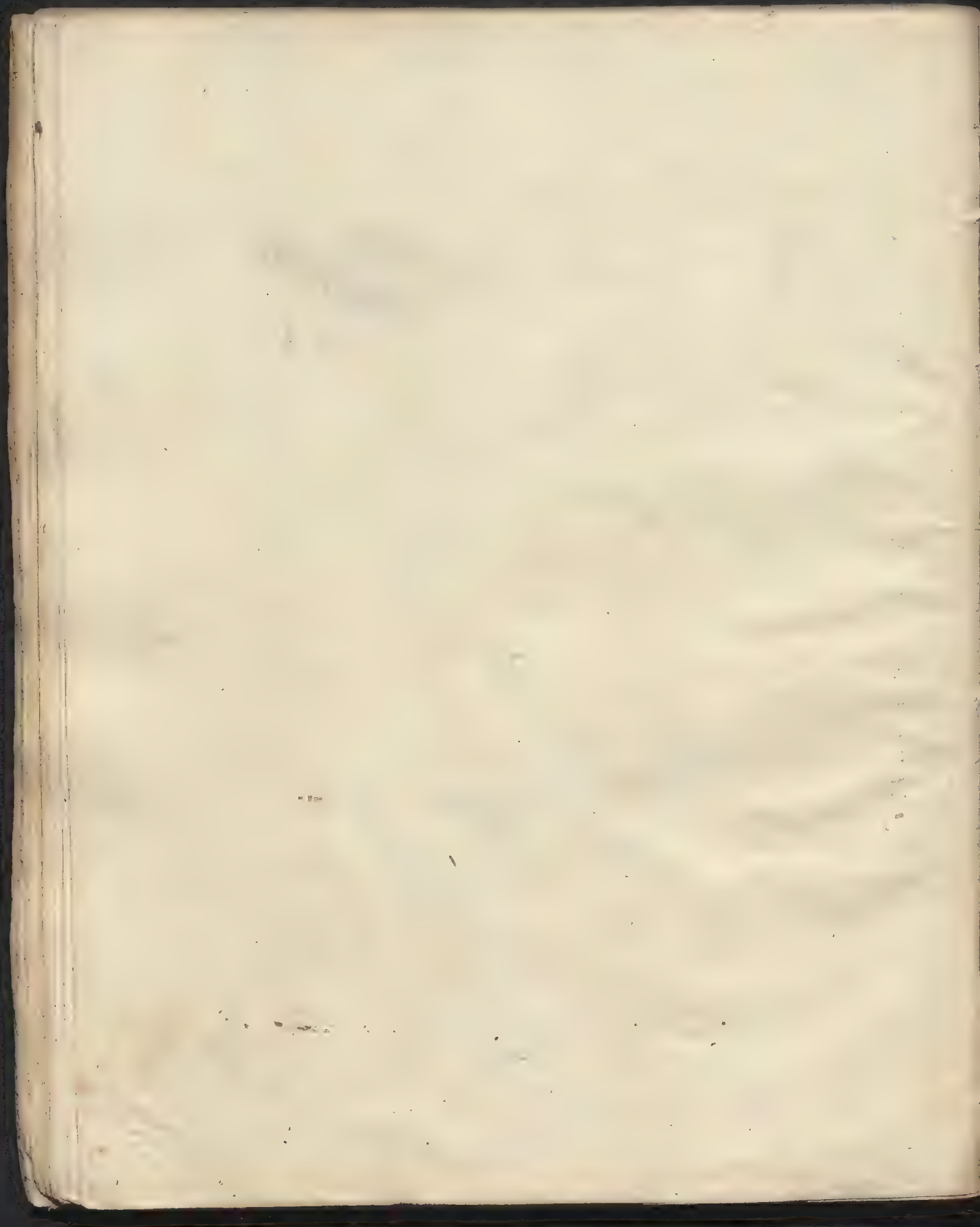

nowa Wyborowa x Jan. Holowny Dm 1835.

Biawa synom odporzym, mówi Bóg, którzy czynią
radę, ale nie ze miłości: aby przychylnie grzechu do
grzechu... Jeśli się nawrócicie i usposobiecie się zachowa- 28
ni bzdziecie, w miłosierdziu i w radzie bzdziecie moc
wasza. — Izaiasz. 30. —

Pok temu trzeci Dosłojni obywateli, Jan się odry-
watem do was w tej samej wizytynie i w tej samej
okoliczności: Cierpieli niestety dzisiaj nie mogę prze-
mawiać z tym samym duchem, i poglądać na sie-
bie i na was tem samym okiem. Uważałem, a) bodaj
bym się nie myślał was Panowie, jako prawowiernych
i pobożnych synów starodawnej i wiśtej waszych
antenatów wiary: Widząc zgromadzonych u stopni
potężnego Boga, widząc że waszycy samolubstwo,
własni i inne bezceństwa wrzuciwszy na tym pro-
gim wiśtym z techną jedynie publicznym dobrem
duchą, z wiara, w sercu, błądząc w tak ważnej spra-
wie opamięć, osłabienie i błądostawienie z góry
wtedy opowiadaniem ^{ś. p.} Nauki Ewangelii, ze drzeniem
i trwogą, lecz nie bez refleksji, pamięć że Bóg.
dla wyświecenia potęgi słowa swojego często wyrywa
naskryt starych. — A dzisiaj Janie się waszycy w ośrodku
moich zaćmota. To zgromadzenie się wane w wizy-
tynie przedwiecznego, ^{Ja na drodze} to oświecane słowo Boże i ta przy-
siga, którą w obliczu Boga wyznaczyć macie, widzi się
być próżnym i cichym zwycięstwem, żadnego nie ma-
jącego skutku. wstępna scena, którą odegrać potrzeba,

aby rozwinęły potem smutną dla dobrze myślących
niergod. postać: i samolubstwa i nędzy, przypieście
w urcach i wystach waszych aż do tych otłacz
Boga żywego napięte i unawane kamieniarz. których
ani na jeden włos nie odmiericie: Przyszedłszy a go-
ławomni uktady, ^{których} czy jest celem dobro pospolite? Proga
wiadomo. Już ieden mniej bacanych podbechtaniem
na kory gotują i sami niewidzialni szermować
dla popisu kark. I będxu smowi Trzask: uciskał między
ludem ieden drugiego i bliźni bliźniego swego: powsta-
ni okien przeciwko starcowi a podły przeciwko młodemu.
Usta twoje mówią dalej prorok rozpuszczone na zle, a
język twój otwiera zdrady. Nasładowy morderca przeciwko
bratu swemu, a bierz syna matki twojej. Biada wotaj
ciężki swięte zgromi ludu wielkiego, którzy hukną iana
swoim morzem... Biada synom wprawnym, morwi Bóg,
którzy czynią nads, ale nie ze miłości, aby przyczyniali
grzechu do grzechu. — A ten widok, obudziwszy kłóść
nawz, a posmierciwo wrogów, może jest serce i racjonalne
wzrosty, a nie miał bym wot otworzyć, jeśli by wot tej swię-
tyń ni odrywali, ten straszny wyrok Proga, — " Gdybym
ja zrent niepokornemu, umrzeć: i nie napomniał byś
go, abys odwrócił od niepokornej drogi jego: tedy ani
niepokorny w nieprawości swojej umrze, ale krwi jego
z krwi twojej zumać będx. Lecz, jeśli byś ty napomniał,
a ni odwrócił byś się od drogi swej niepokornej: tedy ani
w nieprawości swojej umrze: ale ty duży swięty wyba-
wisz. O Boże potężny: któż cię oprze Truemu głosowi?
ale jana jest przychylny tych roztępek i nieładach brach
towicenia? Lecz chociaż razem zebrani wypaiz się być

ciężko na osłep idęca, jednakże nadmienić prawię w szczególności
ci brak potrzebnego uobczywania i oszczędności. Skądże
tedy to się wytyka? - O to obojętności a nawet exalto-
waniu braku zupełnego wiary. Podzielić bowiem przekonani
nasz Obywatele że S^{te} wiara, jest dla nas jedyną dob-
rem, bo z niej wychodzi nasza w publicznych i pry-
watnych sprawach wykrada. A tak będzie prze-
nawie, żeckiejże poznaje nasze obowiązki ku tej staro-
dawnej Matce naszej wierze. -

Zdarwać się może karze, że mój wtasciwie przed-
miot wybratem; ale coż powiem o wyborach i urzę-
dach. kiedy tylko jedynie mające prowadzić wiary, mo-
żna te dwa obowiązki wypełnić. Owszem pragnę ko-
rzystać z tego zebrań waszego, aby was przekonanie
właściwością tej prawdy, i obudzić w was tego ducha wia-
ry, którym wasi Ojcowie natchnieni byli, przedmiotem
i postanowieniem Europy. Owszem chcę zaznaczyć w
pamięci waszej Pana Zastępcę. bo on ci zaiste Bóg nasz
płacz Polniasta Paniskiej a myślimy też pasturowa Jego.
Dziś jeżeli głos jego usłyszycie nie ratujecie serca
waszego: bo jeżeli się nawrócicie i usłuchacie się zachowa-
ni będziecie, w miłczeniu i w radzie będziecie moe wa-
wa. -

Boże! któryś mnie grzesznego i słabego przekonasz
na opowiadanie świętej Ewangelii twojej woli we mnie
ducha najwęższej gorliwości o S^{te} wiary, abym ja za-
krepił w sercach słuchaczy, skądby ich słabości
dusza i wierna wywierać się mogła. -

Nadto przekonany jestem, moi Panowie! że dziś chęta-
to Bogu nie masz pomógł wasi ludzie, którzy by isienki

[illegible]

mić powinności przed oczyma? Któż i was nie wiodł-
no, i nie zbłądził ludzki w tysiączanej ciemności, wśród tylu
kłopotów, iśsząc się góry. Jak by na powołanie swia-
tu, iście się nie porobili darowej natury i jak wazę po-
sienany Orgazie w najmniejszej ciemności? Któż narodził
i was nie jest przekonany o potrzebie zgody i jedności,
miłości braterskiej i starania się o dobro wspólne?
A czemuż przecie, mimo tego przekonania chrześcijańskiego
i moralności i oświecenia można widzieć te smutne wady
grasujące pomiędzy wami? Jakieżby wymyślić prawa
aby wam wskazać miłości i jedności, i dobra wyży-
tek i poświęceniem egoizmu? Jakież się znaleźć ludz-
kie ustawy, aby myśli wasze tak rozszerzyć rozstrze-
lane do jednego miłego celu nakierować? Ustaje
tu ludzka władza, a gdyby się narwał o ten krok smia-
ły pomsła, najsurowsza i najdziksza groza ugniotła
by bezkorzystnie ludzi. Lecz dajmy narwał i prawa
ludzkie natura, niestety, widzieliśmy namierzenia w
wszystkich sprawach i myślach, ale jakież pro-
simo i jest to nam słabość. W co się podziw-
nasze najczystsze cnoty, kiedy boiarin kary i **ma-
gro-
wa** najmniejszą czynność i myśl krepnie? A nie-
ludnie wszystkie sposoby nie mogą włożyć jakiegoś
na nie umiarkowanie namierzenia, a tym samym kiedy
nie ustanie, ordo i nas światu, cnoty, a tym
samym, kiedy nie dajmy, zapieranie i przesada i pocho-
wiedły i **st-
wiana** bok i adnych surowości, groza i **ma-
gro-
ni** prowadzi na raz, a umiarkowanie i dajmy do
naprawy doskonałości. Praradziwie pobożni obowiz-
zani do utrzymania jedności i miłości wzajemnej już

nie tylko jako mieszaninę jednej xi xiłoni, jako dzieci jed-
nej matki, lecz jeszcze jako mającej jednego Boga, jed-
ne sakramenta i jedną wiarę, której budowa wznosi się
na miłości bliźniego, gdyż przez miłość bliźnich
możemy tylko dowieść naszej miłości ku Bogu. A
tak dzieci jednego Ojca, stworzeni na Jego obraz, odnu-
pieni krwią Jego, poświęceni Jego duchem jawie nie
przebaczą sobie wzajemnych krzywd, a bez tego nie było
by zgody! Kiedy tego domaga się najwzrostu dobroczynia
kiedy pod tym warunkiem dopuszcza nam słabości
nasze, kiedy w ten jeden sposób pozwałit nam
przystąpić do siebie? Kwiec ustawić przed sobą
Boga czyli się pusi na jaką, xta czynności, cho-
ciażby nie mogła być ukarana, chociażby nawet
okiem ludzkim nie była dośledzona. Wtedy to pa-
trząc na wzór doskonałości Ojca niebieskiego, a Jego
świętymi przepisami, obejmującemi i myślą samą,
wskazywaniem, wznosimy się w górę przybytki cnoty,
nieprzystępne ludziam ziemnym, którzy cel swój
na marionach tego świata ufundowali. Do jakich
poświęceń, do jakich trudów ludzie z wiarą nie są, adol-
ni? bo ich xiłoności nie więzi, bo są, ufni w pomoc
Boga, bo pewni wazyści niesmiślniej i niebieskiej
nagrody za wszelkie nie tylko krwawe pracy i poświę-
cenia się, czynione dla pożytku drugich, lecz na-
wet za same dobre chęci. Wtedy moralności i oświa-
ta przy religii nabiera całej mocy i działalności.
Niech sobie rozum ludzki sili się na wynajdywanie
przyczyn nieszczęścia, Niech szuka na przypadek,
micki i inne xerangtrane rzeczy, będzie to wszystko

coż gadanie, a w istocie moi Panowie niekawodną
jest rzecz, że jawn dla każdego człowieka, taki dla całych
narodów dotarcie do Boga, a tem samym skazanie
obyczajów, jest najstraszniejszym wewnątrz trzęsion
ziem i chorób marowa, która nie innego przyniesi
nie może, jak tylko śmierć i zagubę. Mam że się odwoły-
wać na skazanie tej prawdy do wieków doświadczenia.

Mam że przebiegać przed waszymi oczami dzieje swia-
ta, abyście ujrzeli, że im się więcej ludzkie oddala od
Boga, a tem samym i od cnót, tem więcej podkopują bu-
dowę własnego szczęścia, która z postępną drożno-
ścią w smutni się równowiesko zamienia? Ale na co tam
ludzkich dowodów, kiedy duch Boży woła do was.
Gdy się niepobożność, jako ogień roznieci, porwie głę-
bi i ciemnie, potem zapali gęstą lasu, żąd się rozwi-
ja, jako dym po porażeniu. Albowiem dla rozgni-
wania Pana następów ten lud będzie jako strawa
ognia i żaden bratu swemu nie przejdzie. Tak jest
moi Panowie niema cnota i z nich wypływa i czego
szczęścia bez wiary. Jeśli na tych zapamiędaniach
się waznych obaczycie, haniebne kłótnie, niedorozumie-
nia, partye, czere, a pełne wrzasku gadanie, chytre pod-
stęp, bezcelna półwara, Jeśli spostrzeżecie, że duży
wzrostni jest egoizm, że dobro powszechnie zapo-
mniane, że dla chwały, czy narodził kawałek pie-
kna, że na grubizantwa, kłasy i tym podobne rzeczy
chce niby przez to rej wodzić. Jeśli uważacie
uwaga, na wasze życie domowe przekonacie się, że
powszechnie czucie gospodarstwo niemiętnie prowadzo-
ne, wytwarza nad możność ukończenia, i frymaszko-
nie.

nie prędkość, fortuny zagrożeń, zaciąganie długów
z krzywdą, wieścieli zaprowadzone i wychowanie i
oswiecenie dzieci zaniedbane, albo nie oświecone; sz-
kodna przyjaźń i skoropolna gościnność narzucona,
miłość nauki i oświaty pogardzona, starodawne
obyczaje rozwalniane i wymiślane: Jeśli namiętnie
w ogóle znajdziecie, obojętności, niechętności, upieranie
i gruby egoizm towarzyszy ludowi nie wżyciem
prywatnym i publicznym sprawom. Ach! wtedy
będziecie przekonani, że awantura życia nie przewodniczy
zieleniom waszym.

I jankie niechajcie się z tej ^{1st} Wiary, tej jedyniej deski,
która was tylko może wypieść z tego kałasu nędzy i
chorobności. I jankie czekajcie to są starość i czas mar-
nicki stracony? A patrzcie na obojętności mamie
tylko zarwać z prorokiem: O Panie ichli oczy twoje
nie patrz na prawdę? Bijesz je ale ich nie boli, w ni-
wecz je obracasz, ale nie chcą przyjąć karania. Za-
tworzyli oblicza swe nad opór, nie chcą się nawrócić.
Ach zważajcie Pana, mówi do was Wszech Bóg
póki może być zwołany, wzywajcie go póki blisko
jest. Niech opuści niepokorny drogę swoją, a ustwierzy
nieprawą myśl swoją, niech się nawróci do Boga
naszego, gdyż jest hojnym w odpuszczeniu. Prosto
awola Izajasz, nie jest uniesiona ręka Pańska, aby
zabawić nie mogła, a nie jest obciążone ucho Jego
aby wysłuchać nie mogło. Ale nieprawości wa-
sze roznosił uczynili między wami i między Bogiem
waszym, a grzechy wasze sprawili, że ukrył
twarz przed wami, aby nie słyszał.

Kniesiix lę kapoż x grzechow do szczęscia waszego, x
manujeix prawdziwie w swiętej wierze waszych gjeo.
wśród rozwrótu wypinnie jako xoxa ranna świat-
tośi wasza, a drowi wasze pędo xawitnie. Kiedy bo-
wim rachuby i widzenia ludzkie ciarny wam ro-
ciągają, catan, wtedy Prorok tan się odrywa: Była na-
demna, rza Panina i wypiódł mnie Pan w duchu
i wpośród pola, które było pełne koci. I przewiódł mnie
przez nie w okoto, a było ich bardzo wiele, a były bar-
dzo suche i xrekt do mnie: Synu cxtowiecy! Ożyj li te
koci, i xrentem: Panuicy Panu ty wiesz. W tem
xrent do mnie: prorokuj o tych kocciach: Koci suche
stuchajcie słowa Paniego: Tak mówi panuicy Pan
o tych kocciach. O to ja wtoż, na was, żyty i ucygnis, że
porosnie na was mierz, i powleż, was mierz, a dam
wam ducha a ożyicie i poronacie, xem ja Pan. Pro-
rohowatem tedy jako mi rozkazano: i stat się xurn
gdy ja prorokowat, a oto poruszenie: i przystąpiły
koci do koci swojej. I uyrzatem a oto na nich żyty
i mierz porosto, a wstąpił w nie Duch a starzy na
nogach swoich. - I xrent do mnie Synu cxtowiecy!
Te koci są woxysten dām Izraeloni: oto mówią: Wyp-
schły koci i xginęła nadzieja nasza. Do tego pro-
roku a mów do nich: Tak mówi panuicy Pan
oto ja otworze groby wasze i wypiódł was z grobow
waszych ludu mój, i dam wam ducha mojego, a
ożyicie, i dam odpocynek w ziemi waszej i dowiedzi-
cie się, że ja Pan mówię i ucygnis. - ... Boże, Izraelo-
ni jako rosa, że się rozkwitnie jako lilia, a xapuci
kormienii swe jako xiban: rozroste się gatzie jego, a ozdoba

Jego bzdzie jano Oliwne Drzewo, a ruonia jego jano Li-
banona; Nawróć się, aby siedzieli pod cieniem jego
ożyje jano Złote, i puszczą się jano winna macica.
Oto są pocięchy, które Bóg wszechmocny a łitosciwy
nagotował dla swoich nieodrodných dzieci: Sul-
ceni się wy Bracia moi pod wrytą tej świętej
wiary: Pro ni masz hamulca ciężkam naszym
tylko w wierze; bo ni masz cnót i oczyszczenia tylko
w wierze; bo ni masz powołania do was głos prorocy; Zba-
wienia tylko w Panu. — Non est salus, nisi in Do-
mino: a więc ta Ś^{ta} Wiara, musi być waszym naj-
węższym dobrem, waszym jedynym Dzielnictwem
na którym tylko wzrośnie wasze cnoty, całej wa-
szej oczyszczenia i nadziei fortunnie budować możecie.

Błogosławiony mąż, woła król prorok, a tym samym
i naród, który nie chce w radce niepobożnych, ale
w zachwianie Paniskim jest kochanie jego, albowiem
wszystko cokolwiek kryć będzie poszczęści się. —

Przeniknieni tedy: Dajcie Bóg tylko tej prawdy, życia
dawczą, że Ś^{ta} Wiara jedyną jest dla was armią wśród
potopu cierpień; przeciwstawieni, że ni masz innego
leku na choroby i boleści wasze; z jawnymi zapra-
tem i gorliwością, nieprawinnicie się starać, abyście
wszystko na bok usunęli, co by wam przeszkadzało
do utrzymania prawdziwej wiary, tego to klej-
notu, który wam jedynie pozostał po ofcach was-
zych. — A co! was więcej oddala od Boga waszego
jako występną? Zta to bzdzie wasza Wiara jeśli ją
zakochacie na samych obrzędach a nie na uczynkach.
Łaskajcie się podnieść ten gruby błąd, aby pobożność

22
x enoła, roznoodxano. nigdy nie chcecie tak mówić
x ty to cxtowica, ałi bardzo poboriny. Coż mi p. Wola
Bóg do takich p. mnożeniu ofiar... modzeniu iest
mi obrzydliwoscia, gdy rozmnożycie modlitw, nie
wystucham. Omyjcie się a cxtorni będxicie, odcjmi-
cie x tośi cxtynnow waszych od oczu moich. -

Mieć tedy Wiarę, iest to moi Panowie wypetniać
mniecie wola Boga, a inakiej Religia na nie się
nam nie przyda. ~~Poniważem~~, mówi Bóg podawał
przykazanie x przykazaniem i przepis x prze-
pisem: a woxakże jakoby nieznajomą mowa,
i językiem obcym mówić do ludu tego... Przeto
x ten lud przybliża się do moich usty uweru, a
serce jego dalekie jest odemnie: dla tego ja też
dziewnie sobie pownę x tym ludem, dziewczynie i cu-
dowanie: i xginie mądrości mądrych jego. Wiara
tedy nakazuje wam miłość i agoda braterską, za-
wone potrzebna, a cxtawka drisciaj na zgromadze-
niu się waszém i do tej jedności przywiązui xczescie
dowesne i wieczne. Ojano xczec dobro, wota pismo,
i jano udriscana, gdy bracia agodni miesznaia,
jest jano olej najwyborniejszy, jano rosa: albo-
wiem tam dawna Pan błogostawieniotwo i żywot
pan'oni na wieki. - Wiara wiezła xaleca prawdzi-
we oświecenie, któreby was coraz więcej cxtynilo do
skonaloxeni, a tēm samém xblizalo do Trójcy.
Mądrość ~~na~~ bowiem, mówi Duch pasioni jest cxtwym
skarbem nieprzebranym, którego ktorzy używają,
x Bogiem w przyiacielstwo wotępcia, dla darow
umiejstności xaleceni. Wiara wreszcie nakazuje

wszystkie cnoty, tak, że za uchybieniem jednej wrota
niebieskiej ^{krasawicy} kamień przed wami. Najpierwszy więc
i naj~~starszy~~ ^{mlodszy} obowiązek wkłada na was swista
Wiara mieć cnotę i wypić się zbrodni; niechaj oby-
czaj był, wam wskazującym stopnia waszej wiary
Potwierdzi wiary, że wszelkie kamień do wzniesienia
budowy wychowawania dzieci waszych. Niewiasty!
te młode latorasie jakże są powieszanej okazy katedra-
ne, boście ledwie nie wosypcy zapomnieli, że bożym
Parisem jest poczynieniem mądrości. Staracie się dla
nich o nauki świeckie, co mówię, o porządku, a ten
nazwaną, salonną, edukacją, i dla tegoż można
wiedzieć wyspydzających wiary swistą i jej mini-
strów, nieuchamijących swoich rodziców, gardzą-
cych wszelką pracą i waszym zatrudnieniem,
nieświadomych w gruntowanej nauce, katedrają-
cych cały rozum na smiesznych manierach posta-
wy, na oddaniu się próżniactwu, na zastawie
się w okolicy, na ubieganiu się przez wszystkie
dni życia za wami zabawy, lub jeszcze gorzej
za haniebnymi występami, które uszlachili mło-
doscia. Szramność udośćca niegdys staropolską
młodzień dzisiaj powieszanej okazy i mody i w wy-
ta. dzisiaj morze ich znać się trzeba, bo ludzie na-
wet starożytnych wiekiem ale lepszych. Kasa niecier-
nim okrywa. A więc maieć, ledwie nie powiem,
całą młodzież, nieczynną, dość kępsutą, niewia-
domą i niespokojną, a która jednak po was zastąpi
miejsca wasze, możecie czegoś się wolić opu-
ścić? A kiedy tym sposobem przychylony

do nędzy i dobrego porządku. Janie się spodziewa-
cie tak samą drogą, zupełnie wsteczną, przesie-
nawieranie, dobieść do stownego swocu wyrzutek
waszych marzeń i nadziei. - I dziwną to rzecz,
że ludzie tak wychowani nie mogą się zgodzić i porozumieć,
że są obojętni dla wiary, kiedy jej i pierze maten nie wypa-
li, że są samolubny i nie dbaiz o dobro publiczne, bo potrzeba
wysokich ukończeń i wysokiego widzenia rzeczy, aby się
wznieść nad zmyślanie. Ale choćbyście Panowie nasze-
pieli wiary, stanow i starali się napoić ich gruntowną,
nauką, całą, tę waszą, budową, kłecaną, w kupę, rumie sa-
mi obrócicie, jeśli przytady wasze nie będa, wspierać na-
pamięci waszych. A Janie wier maja, dzieci w domu-
wim waszym życiu? Zapewne wasza obojętność i le-
dwo nie pogarda wiary naszekapi w ich sercach /mitaś/
Proia, bojajin? - I cirkie wasze zapewne będa dobre religiant-
ki, a tym samym dobre matki i obywatelni? - Zapewne
wasze ktośnie sąsiadnie i wrajemnie nienawieści nauką,
ich zgody i mitosi braterskiej. - Zapewne nasiedbanie
po wysokiej czci nauki, zapali ich do oświecenia? Zapew-
ne wasze wady, których niech, wyliczać. Kachsz, ich do-
cnoty? Janie narzekai przytady daiecie na tych zgrama-
dzeniach się waszych? Co teraz będzie nie wiem; lecz
przeszłego nam co było? Zapewne w zgodzie i mitosi
mysteli o wyborze dobrych urzędników? Zapewne i ca-
tą gorliwością, korzystali z łaski Naszego Cesarza;
który dozwolit sobie przestać zyczenia i prośby, za-
pewne najci wszyscy dobrem publicznem? - Byszoj-
mniej. - Wzrostro to było na bohu. Podzieleni na różne
stronictwa, którym nienawieści i korzyści przewodniczyta,

nie nie chciały. Coś jeszcze ~~by~~ wyszuli z wyborów, o czym
xi mówili, coś tak długo rozmawiało? Oto zapalić umy-
sły niespożycie interes prywatny utwórny. czy nie utwórny
nie miejsce rozstrząsać, lecz tym samym sty, że marnie
czas tracano. I janie wreszcie w tym interesie postępowo-
na? Kilka się odezwano a reszta jak echo wreszcie powta-
rzali, bez zastanowienia się, bez przemyślenia się, bez
wyważenia dostadnego rzeczy sądzano, mówiono, czynio-
no wedle dareniej masy, nie wiem dla czego, czyrie-
tan, jak drudzy. Czego się można było nauczyć na
owem zgrupowaniu? - Daryjcie się mówić muszę z tego
miejsca powiedzieć, oto kłótni najgorszych, otów obelżywych
i więcej jeszcze niżeli otów. Tak to moi Panowie, wresz-
nie ukontentowanie i wyzwa kultura sami widzieli, żadnej
nie kłótni różnicy do najprostszego mottochu. jeżeli duch
świ, bij wiary nie unosi się nad ludźmi. A patrzcie na
to coś i winić biedną naszą młodość pełną pyra i serca,
ordobianą, ręką, boga piznoremie przyzniamy, kiedy po-
ten wabrany powódzia, waszych zgorzeleni i z tych przy-
kładów, wrywa ich bez rozmyślu i prawie gwałtem u-
nosi. Bóg was wracuje maistrzem, a przez to samo po-
stawit was wyżej w społeczeństwie, tak, że waszego
was otaczający zwykli bądź i sprasności, bądź i pochleb-
stwa nastawiać. Do janiej się odporuścialności nie
jesteście obowiązani przed bogiem? I janie wiele dobre-
go możecie zrobić dla wiary? Którzy się osmieli wstąpić
w przytłamności waszej wiary, ofiaro waszych, kiedy nie-
tylko nie znającie ^{u was} pokłonu lub obójtności, lecz owszem
całe najowieszne oburzeniem. Zbyt drażliwi jesteście na
krzywdy maistrza i na obrazy najbliższe waszego honoru

a nie ujmiecie się z całą garbiarostką i wiarą, ten najpro-
 szy spadek po głach waszych? - Nie dość wam Panowie
 mieć wewnętrzny Religijny, trzeba iż okazywać i powiercho-
 wnie. Ciężkością Religijną z waszej strony będzie się przy-
 czyniać do ożywienia pobożności i w niższych klasach,
 i wasza własna ziarno podnosi, i zrobią czynniejszą. -
 Niech was nie odtręca ten głos ludzki niby to oświe-
 cionych i głębszych polityków, że urzędnik i dostojny
 obywatel nie powinien czasu tracić na nabożeństwach
 ani się uwić dźwigni podług kusciota. Znamy
 troskliwie o ludzkości i sprawiedliwości. Przyglądacie się
 no im lepiej, są to groby pobielane na pozor pizane
 a wewnętrznie zgnilizna i obrzydliwość. Nie traci się czas
 na nabożeństwach, bo tym sposobem więcej przyczynia
 korzyści dobru państwu, niżli przez wszelkie swia-
 łe dzieła i prace. Dat by to Pan mitowski, aby tylko
 na ustępce świętej czas tracił. Żeby karty, kalendarze i
 inne rzeczy nie były chwil drogiej żywością. Nie wstydzie
 się być cnotem przed Bogiem, a nie będzie być przed ludźmi.
 Obchodzą ołtarze Boga ojców waszych, aby starodawną
 pobożność zakwitła w naszym kościele. Uważacie się
 przed wami murowi, że tylko smutne rekucja i myśli wu-
 żą się kapłanom w świątyniach Pańskich. Kiedy bo-
 wim obchodzą starodawne obrządku w uroczystościach,
 kiedy błagamy patronów waszych, którzy byli i ojców
 waszych patronami, kiedy w procesjach i duplikacy-
 jach wykonywamy mitoskrobia Bóg: wtedy mimo-
 wolnie smutek sciosa serce, patrząc, że prócz nędzy
 i ubóstwa nikt się nie tuli w stopni ołtarzy, chociaż
 biedni chcą się mniej obowiązani, a niżeli wy Panowie,

których Bóg dostatkiem i nasyceniem obsypał. wśród
tych wielkich obchodów przypominam ci te same przeszło-
wą przeszłość. Nigdy ci wasi potężni Triadariusi w pro-
stocie i szczerości chrześcijańskiej byli przytomni wiel-
kiem łaiemnicom i pogranicy hisurmanom, nie wsty-
dzili ci się zginać kolana przed panem Castepaio ~~Prz~~ Patm
ci ci waszym najstarożytniejszym bohaterem a znajdzie-
cie, że modlitwa i prawdziwa pobożność drogą im do
wysiężtwa łarawata. Patracie zwadzi was na po-
lach Kirckholmich miex i brewiarz trzymaj. Stu-
chajcie kasta, które obrażają po starożytnych obokach,
a w ich widoku broni tylko Bóg i święci Pańscy. Ale
nadarownie was o Duchy błogosławione, duchy naszych
przodków wywołujemy. Naprawdę napelniam was
wielkimi paniami, aby wasi potężniejsi patrząc
na wasze, starożytność i wiarę chrześcijańską, zginał się
ci przed majestatem wiary, wami ci także natchnili
do oddania kasta Bogu, i do przyłączenia do waszego,
to jest: do ciebie i duszy do świętej religii. - Niestety!
jest i ten widok niemierny czy parowski: Tak jest moi
Panowie, wśród największej nieufności do was prze-
miar. - Od początku wstąpienia na to miejsce aż do te-
go czasu, nigdy wedle starych i ciemnych tradycji
starożytności wyrażałem wosze i spójność i strach
wobec waszego, nigdy grama i łaski, dowody przed
wami, aby przywrócić do 1^{ej} wiary: wtedy myśl
straszna, jakby duch ciemny i szatański mnie na-
pastał, wtedy niby to doświadczenia głos cięgi mi
powtarza: "Daremnie, wszystko daremnie". To myśl
jakby piarzem raniły miex ci w samym zapale

i słowa na ustach kancarza. - I czyliż rzeczywiście
staro Boże nie więcej u was smutku sprawi jak mowa
Ahtara. jest to mowa brzmiająca, co z echem pozmienia?
Isotnierz po darownem żyć będziecie. - Będziecie się dalej
ciągnąć tak sama obojętności nie wierzcie się? A
jżeli tak jest. czy nie słyszycie wyrok Proga, któ-
ry się odrywa w tej samej chwili. *Asperetur a vo-
bis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus
ejus.* Odbiarę od was wieść, ojców waszych, a dam
narodowi, który przyniesie stonę jej owoce. A więc
o Boże wielki i tegoż ostatniego brzoźnictwa pocha-
wieni będziecie? A więc nie nam prócz tej i nędzy
nie pozostać? A więc tylko zaguba i grobowiska
zgotowane. Jakiś o Panu zastępów kaczek wyko-
nując strasną groźbę twoją, przybytni twoje już
zakrywa, pustosząc, głóg i osot na twoich łąkach
porasta a jeńców jeszcze są obojętni. O wy święci
patronowie nasi: Wójcicku, Stanisławie, Maksimierze,
i wy wszyscy, którzy pobożnym a porywczym życiem
krajowi wyświadciliście sobie miejsca w nadstaniecznych
gmachach obok tronu wiecznego Pana. witalicie się
przecież i upadniecie na twarz przed waszym królem
i ojcem, aby wstrzymać jego rozpuszczoną rękę na
ukaranie nasze. A kiedy nie tu na ziemi niedoła
poruszyć, spuść ci niebiosy roz, a grozy, a obłoni niech
kropią, sprawiedliwości, niech się olwory ziemia, a
niech wyrosnie zbawienie, a sprawiedliwość niech
współ karmić. -

O gdyby Duch święty wlat w serca wasze, przekonana-
nie, że wiara jest jedynym dobrem. że jeśli się nawróćcie

zachowaniu bzdziecie w miłowaniu i w radzie bzdzie
moe wasze. Wtedyby wybory wasze były działane
w zgodzie i w słownym porządku: bo i co by różniło,
nieby waszysey maiz, na celu dobro publiczne. Wtedy
by i urzędnicy bogobojni, przez was obrani przestrze-
gali pilnie obowiązków leżących się raczej odpowiedzial-
ności i szcu Bózego, a niżeli mniemań ludzkich.

Prawdzić mawcie nadey a bliżniom swoim: prawy
i spokojny sąd czyńcie. A jeden drugiemu nie złego
nie myślcie w sercach waszych a w krzywooprzyja-
twie się nie kochajcie: bo to wszystko jest czego nie
nawidzę, mówi Pan, który patrząc na zgodę i jed-
ność, na wasze dobre chęci i działania, poszerzoci
wasze Wybory i otworzy okno niebieskie i wyleje
na was błogostawieństwo. -

A maiz jeszcze zachowany ten przewilej zebrania
się i stanowienia sobie urzędów a także Najjaś-
niejszego Cesarza, wzniesień do Boga modły za potężnego
naszego Pana Mikołaja 1^{go} i za następę Francu i za
wzrost Dómu Najjaśniejszy. -

Bóże potężny - Zgrzeszyliśmy i przewrotnieśmy
czyńili i niechobnieśmy się sprawowali i przeciwi-
liśmy się, a odstępiliśmy przynależań Twoich i za-
danie Twoich, i niestuckaliśmy stug Twoich, którzy
mówili w gniewie Twoim. - O Panie! paniewaś
nieprawości nasze świadczą, przeciwko nam, ami-
taj się, dla Zmienia Twego! O Nadrzejo, wybarwiciela
w czasie utrapienia. Nawróć nas do siebie Panie,
a nawrócenie bzdniemy: odnow dni nasze jako xdar-
na były: Bo iiali nas wcale odrzucić, a gniewać

się będziesz na nas tak bardo? Daj wedle łwej obiet-
 nicy w szlagach Bożych, serce jedne i Ducha nowego
 daj do ich względnosci i obejmij serce kamienne, a
 daj serce miękkie: aby w rękawach Twoich chadzili:
 a sądów Twoich strzegli i uczyni nas ludem swoim
 a bądź Bogiem naszym. I pokrop nas wodą
 czystą, a oczyszczeni będziemy od wszelkich nieczys-
 tot naszych. Nie dla nas to uczyni, ale dla zmię-
 kkości i łagodności Twojej. Niechaj w tym zgro-
 madzeniu Duch Twój święty przewodniczy! Nie-
 chaj nasze rozterki nie smiesza, więcej nikogo.
 Niechaj urzędnicy, przejdą dobrem porządkiem
 odpowiedzą, wszystkim spełnianie. Niechaj
 w domach wszystkich karmić wiarą i światła
 Twoja a tym samym niechaj staropolskie cnoty
 odżyją pomiędzy nami, abyśmy Panie miłości-
 wy zachowani byli, i w miłowaniu i w radzie
 nabrali mocy.

Amen.

80
Kazanie

W czasie obchodu rocznicy poświęcenia kościoła parafialnego
w mieście w Kościele OO. Bernardynów w Łyżomierzu przez
M. J. Flotowskiego Kanonika. Roku 1854. Dnia 2. L. bris.

Wstęp.

64

Evangelia, którąmy dopiero stypzeli przeznaczyć kościół na poświęcenie domów bożych. W dniu też dzisiejszym zebrałismy się, prawowierni Chrześcijanie dla obchodzenia rocznicy poświęcenia Kościoła leżącego blisko Asyria, pod imieniem Maryi Anielskiej albo porciunkuli. Zarwał go tak S. Franciszek już ze szczególniejszej pobożności i tak miał ku niepokalaney Bogarodzicy, już z przyczyny stypzanych tam pieśniów Anielskich, których widokiem rozmowa i pociechą nieraz nasycat się ten znakomity Święty. Już narazie że w tym kościele rozpoczął^{ten} patriarcha tworzyć swój zakon i dla tego porciunkula to jest małą bramą mianował, z kąd wyszli ianki z łona Matki OO. Bernadyni dla pracowania w hispańskiej winnicy. W jednej nocy pogrążony w modłach, S. Franciszek miał objawienie że w jego kościele przebywają sami Jezus Chrystus z Najświętszą Panną Maryą i z nieprzeliczonem množstwem zastępów anielskich. W zachwyceniu świętym wchodzi i przed blaskiem majestatu Boga i błogostawionych duchów na twarz upada. Zbawca kochając cnoty S. Franciszka dozwala sobie prosić czego by żądał, a wtedy za pomocą Panny ośmielil się błagać o zupełny odpust dla wchodzących do tego przybytku byleby odprawili powieści. Taka prośba technąco jedynie miłośnią bliźnich nie mogła być odrzucona przez najwyższego miłośnika naszego rodu, i przeto otrzymał rozkaz udania się

do Łaszczy Jego na Ziemi i domagać się takiego odpustu Jmiej-
niem Samego Zbawiciela. Jako S. Franciszek z Marjuszem u-
dali się, udali się, do Peruzji gdzie się znajdował Papież Honorjusz
VIII, który przychylił się do ządania i potwierdził ten odpust rów-
nież ograniczwszy go tylko dniem jednym, którym to odpust rów-
nież jubileuszowemu rozciągnięty został i do wszystkich Kościołów
tego Zakonu na dzień 2 Sierpnia. Leż aby korzystać z tak
nieścichej łaski nie dość być w tym dniu w Kościele nie-
dostojnym na prozor odprawiać, ale potrzeba przedsięwziąć
stałą poprawę życia, to jest niepośpieszać się, wierze i
w niej śmiać a wtedy łaska Boża chce obficie zdroić na wry-
stach wchodzących do tej świątyni. —

Boże Miłosierny zapłać w sercach naszych Ducha twoiego świę-
tego Alłary abyśmy postępując wedle jego przepisów mogli ko-
rzystać z łask będących w głębi skarbach Dobrej i Miłosiernej
Panie abym przekonał dusze osłygać że niema szczęścia bez
Religii i że twój prawdziwy ślad wprost nieczyste bywa
nawany niebieskimi pociechami tą narodową świętą, dobro-
czynną i nigdy niewypłaconą Wiarą. Pod skrzydła tej Matki ze-
staniej przez siebie dla szczęścia ludu chciej Boże zbierać rozpro-
szone i obłąkane dzieci — Niech przekonani o swoim złym ży-
ciu, obłąkani i obmyśleni trami grzechu błędy i wyproczenia a resztę
niedostatków

46

niedostatków niech twoja Łaska zastąpi i która, tak tajnie w =
Dniu dzisiejszym udzielać. Aby oczyszczeni w oczach twoich,
Mitośsary Panie wyszli z tego miejsca przywiązani Duszą i sercem
do stonczybney świąry a postępując za ich głosem znalętki wnieszące =
ściach pomoc i pociechę. —

W dzień zły suryć mnie w przybytku swoim, zachowaj mnie w sury =
tości namiotu swego, a na skałę wyprowadź mnie. Ps. LXXVII. 5. —

Życie Ludzkie jest tanimuchem przemian i niepewności, rosno sz =
i cierpienie. W każdym towarzystwie iak wiele jest ludzi, którzy
się stuszenie mogą nazwać nieszczęśliwymi. bo nawet żaden
mieszkaniec tej Ziemi nie posiada przywileju używania trwałej
i niezmiennej promyslności. Nagle ciarne chmury zgroma =
dzą się nad głową tych, co mają pogodne niebo. Już może nie
nad jednym w prośrod złodniczej cichości, którzy ^{czuwają} zaczęła się bu =
rza zbierać niosąca zgubę. Orlowien powiada: si mo cho ciarby
przeżył wiele lat a przez te wszystkie weseliłby się z wosej jed =
nak umien pamiętać nadnie ciemności których będzie wiele.
Brzeto dla istoty rozumnej niemusz wazniejszej nauki jak się got =
wać do przyjęcia nieszczęścia, jak oddalone przewidzwać bez trwo =
gi, a gdy się zbliży wytrzymać mżynie natarcie. We wszystkich
wiedzach Orlowien mądry używał swojej roztropności, bogaty swo =
ich skarbków, mżiny swojej potęgi, bądź dla uzbrojenia się

przeciw szturmom nieszczęścia, bądź dla zrobienia sobie mniej czułym
na jego rany. Cytowien moży usiłuje odsunąć już najdalej od sie-
bie przeciwności, Małdry ubraja się w cierpliwość, a bogaty zbier-
a w onoto siebie wszystkie skarby, któreby mogły ostodnie ie-
go boleść, lub go przynajmniej rozewać. —

Iżeli mądrość świata zajmuje się tym ważnym przedmiotem,
niemniej też i Religia zwraca na tę rzecz uwagę. mówi nam
w ten sposób naszym o przybytku, co go Bóg zbudował dla przyjęcia
sług swoich w dzień zły, o miejscu skrytym w swoim namiocie,
kiedy nas przyjmie i o stronie snale, kiedy nas wypieje: a nad to
czyni wspomnienie i o tarczy i hełmie którym ubraja dla
obrony. Od strachów nocnych, i od strzał latających w dzień. Janar
ta brania doporna, którą Bóg roldaie ztana, dobrocia, no chajcym
Jego? Usypaie się niebezpieczeństwo. nieprzebyty dla nieszczęścia,
aby ludzi pobożnych i mądrych, zastonić od niedoli, która jest w-
ładziem wszystkich? Nie! Widriemy ich wystawionych na zte
równie zinnymi. — Środki obrony dostarczane przez wiarę i
Zupełnie natury Duchowney. Serce raczej już samego Cytowien
bierze pod swoją obronę. Kiedy zły dzień nastąpi, bo czyi nie-
zdania się, on wszystkim ludziom, umiesza ludzi Dobrych
w przybytku Wzręczności nabawiają ich tym porożem i
o bezpieczeństwie, jakim natchnąc tylnie może pewność opatrzo-
ści Boskiej. Przyjmuje ich w miejsce skryte namiotu swego
otwierając im drogę pociechy nieznaney niegodziwym. Przez
swoją moc Dufay, którą ich obdarza wdziękają się na Skatę,

o której buria może być z całą gwałtownością, ale nigdy niemożności
wzruszyć. — — — — —

Oto są prociechy, które dostarcza Wiara. Zastęguia, na te mznio-
ste nazwania; które mi ją ozdabiaia stowa tenstu naszego? Oto jest wta-
nie to, co postanowitem rozważyć. W tym Celu wystawia ztego
i dobrego człowieka pasującego się z przeciwnościami, i to porówna-
nie zakonów, przez wnioszek który nam wyprawnie naturalnie. —

A. Religia nadaje duszy odwagę na wytrzymanie gwałtownych ci-
sów przeciwności: ale wytypek przez upływ naturalny na Chło-
wieka rzuca go w rozpacz za najłżeyszą przyczyną. Ludzie Świa-
towi głoszącą, że, ubroić przeciw wszystkim nieprzyjaciółom
swojego szczęścia. Kiedy granic swojej potęgi rozszerzą i powiększą
wizy słotem i okuci Do Ziemi - mówią, w Sercu swojem zpi-
mem gorą moją wznosić nieporażenia, a więcej niekrais, nie
wstrzymie. Lecz ich zładzenie tak jest wielkie, że nie tylko nie-
ubezpiecza ale osłabia to, co by iudynie bronić mogło wra-
cie, napadu przeciwności. Dusza ma wytrzymać natarcie, a
Ciepła ich jest zepsuta i enerwiona rozkożami zmysłami.
Kłaniają się w świat bez żadnego pomysłowania narazają
się na dwa złe równie szkodne bo i porabniają się, wszelkiej
innej pomocy oprócz Światowej i pannaiaia, ciutośi na wszy-
stkie zadawane cioty. — — — — —

Nie mają ani zasad ani mocy duszy na wytrzymanie setur-
mu nieczystości. Żadna zasada niecierpi ich, zwrócić
za żywota my bieg zdarzeń. Widzą sama przed sobą rozpaść

jak tylko ich sta przygoda ogarnie. Wstępnek prozbawit ich przy-
wileju wzywania pomocy wyiszej nad ich własną możność, albo spw-
szczenia się na przewodnika lepszego niżeli ich mądrość. I jeśli nie-
mają innej zasady dosyć potężnej na uspokojenie się w tych smu-
tnych okolicznościach, serce ich już i tak zepsute pomyslnością;
nie wstanie zaradzić stemu. tracili ten wewnętrzny panów, któ-
ry usposabia mądrego Otowiaka zastawiać się do swego położe-
nia. Długo karmieni fałszywymi nadziejami nayanmicy, nie
urzeźwione najgłębszą i razi. Lnicwieściami i rokoszami upadają pod
nayanmicy, boleścią. Luchwali i Dumni niemoga ścierpieć
sprzeciwieństwa. Karmiąc, uczucia tak mało z godne zniepewno-
ścią, ich rzeczywistego stanu podwajają. Dole goryczy wlewają. Do
Kielicha cierpienia i zaostrza miecz podniesiony na ich uderzenie.
Obcy na wzwałkie rokoszy, których doświadczą serce czyste i
Dobre, obcy na wzwałkie wesoła które się niestacza z występ-
kiem i próżnością, nieszczęście ich dochodzi do najwyższego
stopnia. Wzwałka pociecha odmówiona. Zdrowie i bogactwo
są to dwie kolumny na których spoczywa ich nadzieja i we-
sele. Jeśli się jedna skruszy natychmiast cała budowa ich szczy-
ściu runie w kłopotach. Zrozpaczeni i przygniećeni ka-
czą się wpiasku i wotaja, padła z mężem Efraima. Porwali
Bogów które Tróbitem, co im teraz zostaje. —
Oto są przyczyny, którym przypisać należy upadek Ducha,
frasunek, drabliwość charakteru i niewyżytkiwości, które przyczyną

Do Ję wyproxi, nie tylko z nągłobozem poddaniem się, lecz z najwyższą,
ufnością, lecz z najwyższą nadzieją. —

Chwile kiedy się mu los uśmiechał, miabyły jedynie poświęcone nieczymno-
ści i rozkoszy. Obrócił je na postępną wrzeczach wylicznych. Umrtałcał
swego ducha, wzbogacał wiadomościami drogiemi, zdrowiem łaskami,
i cnotliwemi usposobieniami. W sercu ma wystate iroki i do nich
się, uciśna natychmiast ich dnie zmarliwienia nągda. Do nich się
uiska w chorobie i w zdrowiu, w ubóstwie i, natoni dostatku,
na ustroni i wpośród najzaufanszych przyjaciół, albo swietnego
towarzystwa. Z blasku powodzenia może bez rozpaży schronić się
wnoży samotności. Tak nie mu nieznaczy, niech świat pochłynie
wystate coo niego xalezy, niech krawi do klamnięcia się wsi-
stszym kregu. Do nawię polozenie wiele ma dla niego pociechy.
Rosnosze które mu robiły przyjemności były niewinne i ciche. Rosko-
wać ich z pomiarkowaniem, świat przeto nie jest mocen ich zepsuć. Du-
zo Jęgo Królestwom gdzie on nieprzestaje Królować. Nie od świata
czepat swe przyjemności, a wie i świat kiedy iderza najgwałtowniej
nie może go za wszystkiego prozbawić. — — — — —
Zastanowienie się nad przeszłością, Otwiera dobrego ostadoz mu nie.
Cdo, kiedy prawni rzeczy upłynionych, powiększa xte występnego.
W Chwilach kiedy świat przedstawia grzesznikom tylko wrotość
i pomysłności zrincają, niejako jawnie sumienia. Uniesieni wicherem
zatrudnieni i rozkoszy, bez przerwy zacięci zamiarami, albo chini
ich wymonacii; wabięni nadzieją, lub nadziei wyprzedzeniem się,
i uciśn, uciśn przeciw myślom jawczym co tłumie drobnoten

45

co ich staczała. Lecz abył jest silne aby mogło xawsze zostawać uwie-
zione. Niema Ciotowien, co by nieprzyszedł do tego czasu, kiedy Dupa
Jęga przedstawia się mu w całej nieprzywistości, i jeśli ta Chwila
nadeszła biada mu gdy nie może znaleźć tego widoku. Kiedy prze-
wodzi rozciągnie nad nim swoje ciemne i psawia, kiedy
to ugodzi w serce jego i rada głębsza rana, jak znaleźć widnieć sie-
bie poraz przewary pod brzydą postacią, iako grzech kamienie-
go przykrycie? Wtedy te pamięć przeszłości strasna. Przypomina
tych rozproszonych na głębiach, i próżności typie stygane na sto-
le, przystępach. Żadnej miłości obliczono, w której by się
przymocować znalazł, żadnej istotnej powinności porządnie wypeł-
nionej. Występni jego, które stana, które, barwią przedstawia,
się w, więcej naturie. Ciepł o grzechu wiezie się xtem w wystąpieniu co
iz przydarzy. Widzi, lub zdać się widnieć xtem Boga, tego Boga, któ-
rego obracił podnieciono, i gotowa ruderzy. W czasie kiedy Ciotowien
go potrzebuje najwyższej pomocy, iako jest rzecz, nieznosna, Drwiga
ten nowy ciężar. Jakże los nieszczęśliwy znosić widnieć chwili i zgryzo-
ty sumienia i srogich przeciwności! Ciotowien, wato, i księgi, może wy-
trzymać słabość ale xranione dusze kto zniesie? — " — "

Przeciwnie czysty i niepokalanego sumienia w nagrybyrnie czysty,
onoliermo ściały wygwa powoi, godności statości duszy, która jest
winien oncie. Istotna jest rzecz, rozróżniać świadectwo Dobrego
sumienia ze rozumiałej hypokryzji, od tej fałszywej i zewnętrznej
nieumiejętności, która tak słownie gardzi każdą prawdziwą Chrze-
ścianin. Im więcej jest enolliny, tym więcej pokorny, tym więcej

wstąpił się swoich słabości. Wie dobrze że nie może niczego domagać się od
Boga za nagrodę, ale obietnicę Ewangelii uprowadziła do zaufania
w miłosierdziu Boskim. Jemu Chrystus pozwolił mu spoznać się ze
jego miłosierdziem i jak mu się wstąpił przed oblicznością Boga i ze jego ceni.
Nad oddawany Jowicy i cnoty, których bliźni byli przedmiotem, że to
napięta rzeczona w czasie pomysłności, których, swoje zbiera wporze cię-
pienia. Kiedy Bogactwa, rosnące, i przypięcie światowi wozem, wry-
sta i uleca, użycie tych korzyści w czasie posiadania, pamiarkowanie
tego użycia, dająca miłosierdzia prochy. Dobre wzory dawane i
wzrostu mu te skarby zostają. Wspomnienie dać mu znów ko-
stować tych przyjemności które uleciały i to drugie kosztowanie
pochodzące z rozważenia może nie mniej jest słodkie niż pierwsze. Przy-
chodzi do niego w czasie najpotrzebniejszego i najgorszego. Sprawiał mu sto-
łą przyjemność że skorzystał z chwil upływających. Ma nabycia trwałych ro-
snoży i że nie jako ustalił to co z natury swojej było zmiennie. Jeśli mój
Bóg jest bliźni kresem mam przynajmniej tę radość że nie użył go na-
prosto. Waleczem w Chwałach wale, trzętem wicory. Duch mój nie-
spada przypięcie nie może mnie kastracować, Władem się wypięcie powin-
ności moje i podobac się Bogu. Spraszałam się patkiem na niego - oto
dą uwagi, które dla stworzenia Dobrego wprost nosy światłości przynoszą.
Te uwagi rozweselaia samotną ustron, kiedy mierzna cnotkliwe ubo-
stwo. One towarzyszą Sprawiedliwemu w okowach i nawiągnaniu, one
ostadzaia, żurki które nieznajdą się wyrywa, czynia. Liczłem ciężar staro-
ści i przynoszą ulgę leżącemu na tożu boleści sposobem. Lysia rary sta-
rym i cnotkniejszym iak wszystkie pomoce które tylko może

Świat wokół ich zebrać. — — — — —

Zwróćmy oko na wszystkich ludzi a przekonamy się że się wszyscy zgadzają, na tę prawdę, że dusza jest wyższa nad fortunę, że to tego Doświadcza jest daleko ważniejsza nad to co się zewąta Dziel-
ic. Jeśli się, mądrze, ostrożnie, wprost i w ten sposób opytanym i smu-
łem, że tworzą uwagę ludzka; pierwsze pytanie Świata nie będzie
jakieś, a jego nieszczęścia? ale jak znosi? sprowadzi jego dusza, albo bez
nagłego, się, cierpiącym wewnątrz? Jeśli osądzimy że jest nieprzekonanym
władzący sobą, a dany na własność i porządku świadectwem sw-
niem, natychmiast wypisze nam szacunek i jego niedole brzą wo-
nach naszym, wiele goręcej. Szanujemy go raczej i podziwiamy niż
opytujemy. Przedstawia nam to co święci wycierpieli i z daniem
niezłoty radości i jak święci ponosili nędzę. Przeciwnie, kiedy su-
niem, potęczy się z nieszczęściami zewąbraniem dla miernoty
grzesznika i takich strasznych skutków niemożna się spodziewać
tego potęczenia? i jak straszny los nieszczęśliwej ofiary! Nadu-
żywając pomysłowości i tak tylko doświadczy ich kłopoty i nieca się, w-
przeprasi głęboko;... o. Wiedzieliśmy konającego katusze sumienia i kłopot-
nia będącej w obrzydzeniu największym w natury, podnosząc na siebie
świętokradkę, rękę i przecinając rękawale nie Egiptu którego znieść niemożę.
Ostrzeżmy się tedy myśleć, że niedola może Ostrowieka zupełnie wy-
nieć nieszczęśliwym. Tylko grzesznikowi przywodzi doświadczenia opytanego
stawa. Trwogi i podejrzania naderżają w duszy oskarżenia i wyzuty
sumienia pewności z ciężar gniecia dobrowolnie nieszczęście na głowę swoją

i oczekiwanie wieprzego ztego, oto jest do czego przychodzi, skazane abyspaic!!
oto prawdziwe źródło ich niedoli. Nieprzestają na xas tożeniu grobów
cierpienia, ieszcie ja, zabnuwaja, ieszcie i same rane zaprawnia jadem.
wcale inaczej niedy los dotknies cnotliwego człowieka, nie wystawnie go na
męczarnie. Może wprowadzić ranie po wierzchu duszę jego, ale tyle w
niej mocy posiada że w dopór napowłokione rany. Konstytucja jego ser-
ca jest zdrowa. Świat nie może go zranic i ani wyleczyć nie wstanie.
III W dzień wt. Grzesznicy niemają, takiego obrońcy, którego by oblicza
miało się zwinie mogła, kiedy Orlowien po caciunij zupnością spolega na
swoim mieczu. Duch ludzki naturalnie słaby nadewszystko czuje swa nie-
moc. w czasie walki przeciwności. Oskroczony zgraja nieszczęśliwiej niż
od niego nie lęka się na sobie. Pierwsza przeto wrota narkoty wiedzy i wna-
dziej zmatowienia ianiego schronienia gdzieby się uciekło? a kiedy świat opw-
raca i zapominaj pobożenie jego wierzysie optanonek. Leix gdzie bez
bojny znanie pomoc? przewalczymy zburia przeciwności póki go zwa-
żenie siły nieopuszczy zianą ochotę niencię bysę do świętyń Wiary?
Świątynia ta zaminęła dla niego, bo nawet wneto otoczona strachami.
Występnij widzi tam nieobronę, ale wędzkiego straconego i w chwili. Kiedy Dobroć
Boga tam ma potrzebna musi błagać aby poprzedat Karania. Tęże
Bóg wawaj powiada. I. a on niechce słuchać, iestli wyciąga dość ręce, a
nabo nie waza, iestli niestworzenie winien się spodziewać że w dzień niedo-
li zastawi aby iadł owoce drzew swych i nasycat się swoimi radami?
Leix ze wszystkich myśli, które mogą uspokoić duszę zostająca w smutku
najbardziej pocieszająca iest pewnością że Dobroć Boga rządząca światem

47
saczę się łosem ludzkim zajmować. Niema Religii, któraby nieru-
cata na Ołtarz kilka promieni tej pociechy, ale same tylko obawie-
nie w całym blasku wystawiło tę stożką prawdę. Jwrzećy samej iani
jest prostej. Co? Ewangelii? Las łosował Dorozmaitych, potożeni, w
których się może znajdować Ołtarz uwadziąc pod względem swawol-
nego winowajcy, w oczach Boga i jako pasującego się z nędzami życia. Pod
pierwszym względem Ewangelia przedstawia pośrednika i oczyszczenie
pod drugim przypiska miś ducha łaski i pociechy. Tak sama ręka co może
prześlępsła grzesznika i prostwie chwyciła go, króci i lewa łaskie
swoje serce i ramię balsam pociechy i nędzy. — — — — —
Teoria i ta cholicaność zastępuje na szerególniejszą uwagę że Bóg naj-
częściej wpiśmnie porzucił imię Opięknia nieszczęśliwych. Jego łaski
jest przemiłotem pod którym się, najwięcej przedstawia aby swój o Ma-
iostat i nixyt do naszej słabości i dostarczył razem najsłabiejszych
łaski na rany poniesione przeciwnością, Bóg wystuchiwł woszystkie
prośby godziwe ale szerególniej nakłania ucho na krzyk ubogiego
i na głaz sieroty. Bóg rządzi woszystkiem mądrze i sprawiedliwie ale
szerególniej wymierza Sprawiedliwość uciskionemu i opiekunie się w-
dzięcznie i wyrzyna biednego niemającego z nixad pomocy i ręk
prześlędnących. Ta uprzejmość ubogiego i niedostatku nędznego, mó-
wi Pan i powstanie aby ich postawić w bezpieczeństwie od tych co na-
nich godzą. Bóg jest Ojcem sierot i sędzią wdów. Podnosi tych co przed-
nim upadają. Nieczna i woszczona kruszonem i lecy i ramię na sercu
do wie! Dobrze z czego jesteśmy zrobieni i pamięta że jesteśmy prochem
(P. IX. 8, CII. IX. CXLVI, 4, LXVIII, 6, CXLVII, 3, CIII. 14, etc.) Jeśli jego mądrość wadziła

za rzecz potrzebna. Dokonać wielką liczbą stworzeń przynajmniej na nie-
spogląda okiem łitości. Niepogardza. Cztowieniem pobornym iestli
się do niego uieka, iestli mu powierza swoje Zmartwienie i iestli serce
mu swe wylewa. Okoliczności które przewidyują się do ogotocenia ich
z przyjaciół najwięcej zajmują ich i bawiciela. Zaniedbanie, albo
pogoda ianiej doswiadczenia ze strony świata niemoga ponizyc ich
w oczach Boga. Stan najniższy niemuwa ich spod oka wyszystko
wiedzącego, i chociażby byli zapomnieni od wszystkich przyjaciół
nie mniej prędo trwać boga w pamięci Ojca niebieskiego. Westchnie
podnosi tonu iucisipione, od niego niejest styżane: ale Bóg styży
i natem dosyć. Luy styży na licach smutnych, nie są widziane od
świata albo tylko z pogodą, ale Bóg widzi i wysusza ich żal. —
Takowy sposob uwracania Istoty najwyższej wlewa najdoszre graciechy
w serce poborne. Przedstawia ię bowiem opatrność pod widokiem tak
mitym, że łatwo rozprasza chmury Zaciemniające Żywot. Cztowieniem
poziomym świata z niestęchania, statością znów z nadludzką cierpli-
wością, będa, przekonany ze Wrochnocony widzi i dopomaga. Będzie
obrazony lub uisniony od ludzi? Kłucasię do nog prawego Jedziego,
który ię pamięci Krzyżowy. Odwołanie się do niego iako do świadka wła-
nej cnoty i powierza się przyjacielowi, który go nie zdradzi. Będzie
wrestawianiem ludzi Zmordawany? Wiara otwiera mu stronę w-
stron zaisona, wstron gdzie wolny od zgiełku świata, wstron, gdzie
wyszystkie ię z grypoty zagrzebia ię w łodkion Zapomnieniu, wstron
gdzie sty niebędzie dręczył nio go i gdzie Zmordawany. Znajdnie odpoczy-
nek: tak duch ięgo używa stodziej pogody i buria jedz i nami tno-
si uspokoi ięgo balsam ożywiający przenika wyszystkie rany i duży.

18
Szyte nieprzyjemności, których wygnanie światu niema żadnej przyczyny
wyznać temu niechciwemu przyjacielowi i sercu Doświadczal-
nego. Niezadowolone się ani samotnym ani opuszczonego będąc przecho-
dzą z Bóg jest przynim i zeto jego Duch święty rażył mu nat-
chcaj pociechu. Z tego miejsca usłyszeł, z tego przybytku Boga
dokładowy Bóg wprowadził styszy ten głos pocieszający. Wyrywaj się,
i w ten sposób nieustraszenia a ia się odzwęć: nie bój się, bo ja jestem
z tobą, nie bój się, bo ja jestem Bóg twój. Jeżeli słyszysz głos ten co był
no mogą, jako serce czyste równie też widzi ręce niedoświadczoną okiem
grzesznika. Widzi jak ręka Wzrostu naszego nieśmiertelności i przy-
tę i tajemne poruszenia świata. Widzi że przez działanie tajem-
ne ale niemyślne wszytko się obraca na szczęście Dobrego. To
Zmarłusiana, któreby uwarat beabornu zasiepaniu grzeszwa. Boga
zł Głównego ministrami poswiecenia i mądrości. Kiedy światu
nie widzi nic więcej przed straszną burzą otaczającą, tam ono cno-
tliwie dostrzeżać aniota siedzącego na niebie i kierującego szara-
m. Z tego pokój napuścił iące serce i Dufce, pokój którego nie
można rozstrzelać jak pod namiotem Nagwiozłego. — — —
IV. Nadzieja, Nieba przedstawia sprawiedliwemu najmożniejszą pro-
ciechę, kiedy wli nie tylko są pozbawieni tej korzysci ale i serce dążeń
i bojaźnia przyszłości. Nie umocny duży rozproszyć zupetnie nie-
spokojności iaka nabawia przyszłości. Bo nawet ulubienicy fortuny
na łonie tysiącznych rozkosz i rozrywki mają chwile czasami wato-
rych przedstawia się widok piorunującej przyszłości. Atoli iakże jest
wiecej strasna kiedy rozkosze oddalając myśl o przyszłości znikają

...że dobra używane przez niego niestate. Wówczas ja
krocie straciłem nieprzeszywał serce to naturalne pytanie.

...их свист хатісокнату ормозксіау? А Ресхад і лину Оаго
мек кідуду го Харасак з воі сіа, мі і міпревого ілау.

ważnym przedmiocie, kiedy bliżej się wchodzi do tematu i nie
można było tego Artykułu przekłonić i nie było to do niego

trius na obraz sm. Ingo mianca o se obliwiał: Żyć i istnieć po-
i lew postawionym, bytnością, chrystając się wprawno wystawiał

...starych dostarovaných z celovonem, to. Prine na vrom
...z bronch. vordni. — — — — —

Договору Багдадскому между Императорским Российским Правительством и
Правительством Османской Порты. 1830 года.

[illegible][illegible]

wane w meteoich. - Stwierdził przeto że nadsieja nazywa się wprz

z Kottwica dla odkrycia w ciemnej nocy, w nieznanym miejscu strona, z
z gach oceanu burzliwego. typni jest nadzieja, że w tym miejscu

razami swej i wysłuchaniami. Bez ustanku na przebiegu i zamiesz-
nia. Wnieś i nauczanie i wyrocznia. Wiedza powołanego zaburza

nial jest punktem pomocy prawej i niemiernym. Nadzieja jest
wielką siłą duchową iako Bóg na ziemi posła. Jakką jej ma

wielka. Ona jest pocierzytelna, prawdziwa, i prawdziwa, i prawdziwa.

[illegible]

[illegible]

porasta kwiecistą murawą, a wody i powietrze są czyste i zdrowe.
(cbo pod. x.)

Prawdy tylko o impletione prawdy, a nie do naturalnego i rażącego
w innego umiark. 1. Uważajmy obywateli nasze z takim staraniem,
abyśmy byli w pełni korzystania z po ich dostarczanych religii,
i nie wystąpi, na umiarze rzecy i istoty tych sojów. Także tylko
i nie reszcie zaciemnić przesładow. n. natychmiast ucieknij się do Religii.
Wszystkieś chasach mia. 2. W miejscu umiark. gdzie mło-
(1) 4 i 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 220

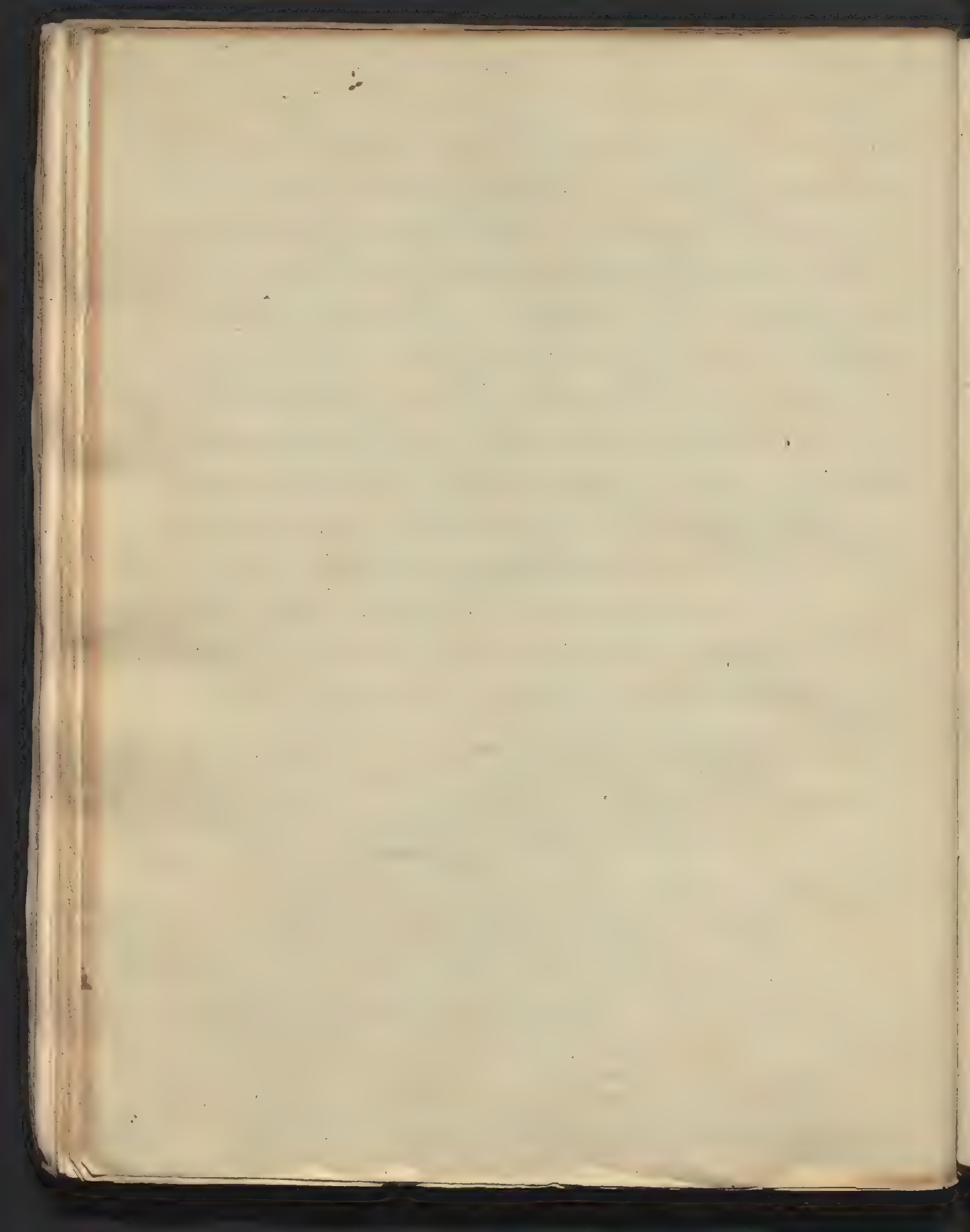

51
Wszystko ta ofiara nadaje nam nową siłę do wytrwania
na winowici. Idźmy nie innemi drogami, ale znowu do
Boga. W chwili gdy się nam wydaje, że jesteśmy już
tem ustatkiem. Taką jest cięś na górnym i na górnym
właśnie nie? Jestem Czerwoniem i Czerwoniem i
nie mogę być inaczej? To strasznie! Opowiedź mi, co
ci się wydaje na temat tego? Starczy mi, aby
nie powinnam być wahać się i niepewności. Goto
w tym cierpieć niebawem. Drogi tej prawi, aby
nie mogli pocieszyć siebie i Bóg i sumienie będą na
nas. Tak gwałtownie i pocieszające zasa-
dą na ty sam stanem. Właśnie ustatkiem i nie-
właśnie. Oto jest tarcza ochroniająca nas od najostrejszych gro-
z. Niebezpieczeństwo, i na Boga nie możemy mieć
niebezpieczeństwa. Niebezpieczeństwo. Właśnie nie-
bezpieczeństwo ale nie oznaczamy choroby serca.

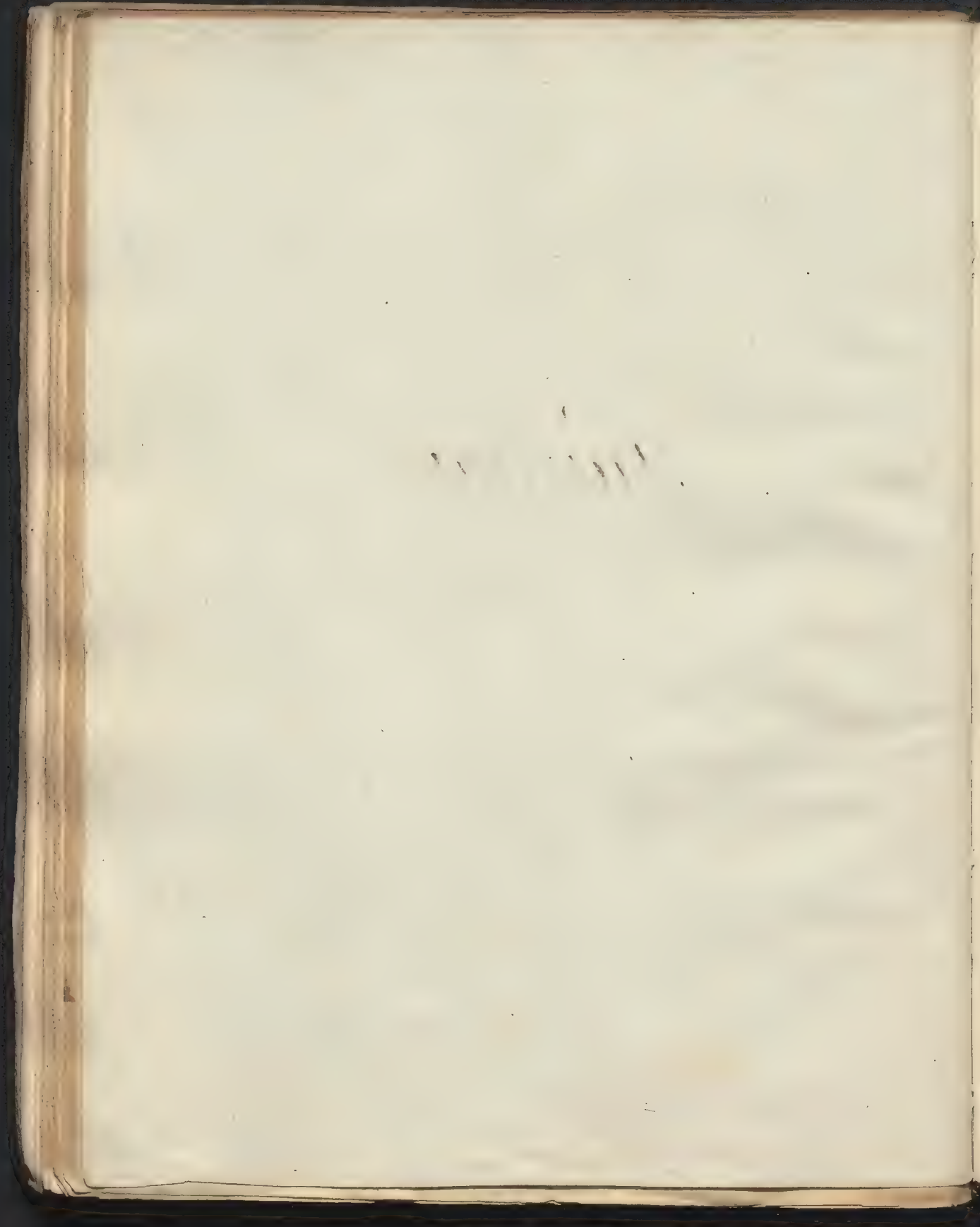
Amos.

*Y^d
Nazania*

Vauka

Na Niedzielę Piernia po Smalkach.

Nie sądźcie a niecierńcie sądzeni. Nie polęgajcie a nie
będziecie potępieni. Lm 6.

Był rozgłoszony i trawie nieściągający umagi naszej,
lecz nie mniej szkodliwy w zwodzie i strasny w skut-
kach jest zwyczaj pśroczego sądzenia; który ściśle
rodejściem a bardziej się jeszcze zobowiązuje. =
Stwierza zatem winę i rozpoznaje tę szeroko rozple-
cioną i niebezpieczną wadę, abyśmy zwracając do
niej wstrzeli nabrali.

Jeżeli przypisujemy drugiemu człowiekowi tego, wsparci
na letnich poworach lub jałimści, przywirozaniu, nie
mając dostatecznych na to dowodów, należy w tedy sie-
bie ustrzec od winnych pśroczego sądzenia; gdyżśmy
nawet i prawdę za sobą mieli. Ciesło się bowiem zda-
nia nawiązywać do przypowiadania najkrótszych czynności;
ze ich różniwo oko potrafi się przedrzeć aż do głębi ser-
ca i tam w mrozy samej ijmieć iabie występek, którego
nawet cieniu nieposługuja inni. Ale Ciotwień

Salachetny i puczacy nigdy o drugim bez jawnych i wo-
czy biących domów nie nieomyli, nie wysleiza z broni,
i smutek napelnia dusz jego niebieska kiciz mu wyja-
nie i puchel nać się o cziemś mykoczenie; najwiskrze do
mocy ziaia mu się ieszcie niedostateczne, a najwiskrze ił-
noscioz muba i dochodni tego uszystkiego woby niewinnosci
wyswiecie mogio; a w ostatnim razie kiedy już niema
żadnej obrony, to przynajmniej miodoscia, ztem pro-
zeniem; obolianierziami, nierozwaga lub utomnoscia, lu-
stka, stara się tę wadę nie za tłu straszna piodac.
Wzruszy iestliwy talowi o dobre mniemanie u ludzi,
chyla ten tylny niedobitć się o nie i pogażca, a to stra-
cisnoś u zwioleniem duzy zaturasować drogę sobie do
Cnoty. Lepsze iest dobre imie niż bogactwa wielkie; p-
wiada pismo boze; iuz podobno nie jedens sioj honor i
nde samo życie przehlada. Wady Ciotwica alony się być
złym ieszcie nie kochana ma prawo do tego abyśmy do-
brie o nim kłymali. Takie ten musi puchel nać, auz
rozozat mu kłymow, a to te prawo natury gważci, a to
go i puchel nać staję u siebie wypukel nać. I trudno-
wypucie boleć, a toz puchel nać puchel nać do tyca, tra-
fia się

trafia się, nawet że smutek złego, wzięty, m. niej rozsa-
 dnych wtrąca do grobu. Dziśki ieronu niebu że nie-
 dozwoliło sobie tryumfować kocztem cnoty. Kiedy na-
 wet świat cały spotwarza, oszukany niewymierza-
 sprawiedliwości cnotliwym, ucie się, on pro powiechy
 do własnego sumienia, gdzie mającie prośb i niewin-
 ność które go napędziły skąd się w całym blasku wi-
 dzicie, że wycieczki na pokolenie przodków i którym
 nie zostało przez zastarzonej wgardy. i w rzeczy samej
 ulóżby te wyroki na spotępienie drugich bez zasadnic
 i prochu obute i chciat iwarac wyroko? ulóżby raczej da-
 iac wzgląd na ich powagę nie nabrał oburzenia? -
 i Kamistrowia gwałtownie, które narowyczej zastępiac,
 ludzi, że przodków irodzēm. Sako nie tego niewidziemy,
 w tym, kogo bardzo kochamy, a nawet myślnie jego
 brędy umiemy wyględnac na dobre, i na dać im i oszere
 prociag i aliejuobien cnoty: gdyż mamy go za jesołstwo
 niebieskie, i adnaly, najmniejsza, i martwa, i meskalane, o-
 czem, i myśleć i irodzico względnac iwarac w sobie
 za i brodnis, i lenby stać się, naszym wielkim nieprzy-
 jacielem, uloby się, i iwarac iwarac te nam ulubione mni-
 manie. Równie też jeśli w sercu iwarac iwarac iwarac iwarac

gniew lub zazdrość do iakiej osoby, wtedy taki człowiek
stać się na to wszystko ślepy, co może być dobrego w tym,
którego sobie za cel nienawisć postawił. a natomiast
ostrowidza wamku nabiera w wysledzeniu tych jego
czynności. Darma kto będzie wywarł w przeciwniku
dobro czynności albo wspomóc posuwanie się; nie on
tam nie widzi grzechu swych czynności. Działając tylko
do dla oia tym końcem, aby, nabywszy dobrego mniej-
mianca, mógł z tego formiej we dwójnasob korzystać.
i Najwidoczniej w wyrywkach pochwalę charakter
spokojny i lubiący ustąpić ze swego dla utrzymania
zgody, albo łagodności tego, którego uspic nie może: on
jednak ma te zabawy łagodności duszy, za same korzyści,
za zadowolnienie, myśli nieumiejącej się oprzeć i
limholwien choćby najgorzszym rozkazom: nauczył
się stać formując nieprzyjaciela i jego uważa za
błyskotki i mamidła, przez które mniej rozsądny ch-
ętnie ołumiać; bowiem ze względu na to obraża,
a iść z jego przywrócić nie może na wyzyszczenie fiz-
ycznego czynu, to jednak zaprzecza nieprzezwyciężenie, bo
nie wierzy aby ten człowiek mógł coś dobrego zrobić. —
i Wszakże kto wyrywkami iana Holwien krzywa, niech
sprawdnie na niego ianie nie zwrócić: utrzymać to za
wyprawy

prochodzą z ich niezgodnej miarowistości powziętej od niego
bez najmniejszej winy, i że umyślnie zwłacza, i chorze,
aby ci z moca swcia i powaga i gwałtu? Byłaby to co-
byśś tu wadzi? i Vi, bo trochę rozpatrzywszy, poznałby, że
mucha i owla iust. niecierzenie naszym dobrem, i że uszy-
ści co zagra do tego jest dla naszego szczęścia ustanowio-
ne: karmićby, że ostatnia, potrzeba, amusem, opie-
ku nowie, rościć i muciyciele usypiania, słuszejszych
srodkiem, niecyścau nawracany. przyleciał niechcący pa-
miętać, że inaczey, przezwaniemy nasi nie tyłao przed Bo-
giem, ale i przed ludźmi. byłoby, prociagani do swojej co-
spowiedzialności, i że dla młodziących młodości, nie mo-
że być wigusia. przyniosła nad potrzeby karania iau irośnie,
że niemyślna, powiecha, na kawa się ich dusza' na iu-
dan dobrych, naszych postępków: poznałby, że to są
najwiśsi przyjaciele jego, których tym mniej coś
z tego posażać winien, im więcej za tyle mu wyprzed-
zonych dobrociąjśwto do miłości i uwodzieńienawiz-
obowiązu.

Alc. najwzwołitszymi kowycacim ludzi mniemai
że iuu dopuszczają się tych występków, którym i
sami opnieć się niemoga. Przeto najczęściej można
wnosić, że ci, którzy najbardziej nastawiają na iau

mada, którzy niemilosiecznie z najmniejszego powodu,
 nie tyłało się spowiadania, lecz iestże przesładnia i co
 więcej się wstygają na samo wspomnienie tej winy,
 że i, mówią, sami daleko więcej podlegają temuż
 myśleniu. Czyli ten, który nie zaniedba najmnie-
 szej gloryi w oszukaaniu drugich, co nigdy się na niedotr-
 muie, będzie dowierzał drugim? Można przekonać te-
 go, co się wyłata na oszustie, że są tacy ludzie którzy u-
 niciają powściągnąć swoje namyślności? Wmówi albo
 szepnie, co nieprzepuszcza nędrarstw, jeśli ich
 obedić może, co nie bez konieczności nie czyni, że dobro-
 czynności i bezinteresowności iestże maia swe prawo-
 mowa na ziemi? Lecz taż się iakby na iostaw-
 ać chorą, którym się wszętko iotło mijaie. Preto nie
 winni i powściągnąć i najwięcej trwać i daia się,
 skłonić do umiarkowania choćby przeciwnym powojrzeniem,
 bo myśla że wszyscy ludzie są dobru iia wni, i że
 wszyscy równie występek maia w nienawiści. Daleko
 tedy lepiej oszukać się obracając wielu złych za dobrych,
 aniżeli w głębi iednego dopuścić się fiżyrych posa-
 dzeń, które za sobą przylbie nasłyszliwa miedzą. —
 Hec z tej maia występnów poczyta swój bierze! Kto po-
 cęga kogo, ten bez ochyby obmawiać będzie: u to mypli

i mówi do okim, zapewne z niego nie kochać lecz nie na
miżec racznie, a nie nawić często nie czem innem niż
tylko kwią lusia ugawie się dać: nie trudno dowiedzieć
na to, otworzyć drucie Syberiuszów i Neronsów, a z przet-
strachem upniemy, i tak wiele tysięcy ludzi wygadnie tam
nawet cien' spodej ziemi niedopiero sądzić we posażenie.
Biedni ci, którzy muszą żyć w towarzystwie z swoją
wielowym i ustawicznie posażającym: cierpienia pro-
chodzą z kłótni i niezgód nieprzestając, iść, dręczyć;
darmo się ci nie smiego będzie lekac, darmo za każdą =
czynnością drzeć i oglądać się i każdego krom przestrze-
gać zechca, nieuchroni więc bynajmniej od posażań,
najniewinnijory usmiech, wozmie za szyderstwo, każde
słowo, byleby tylko mógł choćby u najdziwaczniejszego
sposob nakrzcić, będzie przyjmować, zwyciężne nawet
utrozenie twarzy i rzuć wroku, nie zostaną u niego
bez winy. I tak to życie pełne kłopotu i nędzy!
jak wiele niepochojności jawi się me. udzielenie znowu potrze-
ba! Ach, wrzeczy samej to będzie piekło na ziemi! Słusz-
stawić aż nad to szczęśliwi jeśli ujdą niezastrawnej iść z
temoty, jeśli samem życiem lub jakim wielkiem nie-
szczęściem swojej znajomości nieprzypieć skłia. —
Lecz znowu tylko niestrężyć drugich i stać się własnej

nievoli działaczem; podobny do oszalełych duchów,
którzy drząc, potępieniów będąc i sami na okropne
męki skazani. Ciotownik talowy, przez swój niesze-
śliwy nałóg przesądzań i podejrzeń zaciemnia tak
dalece własny rozum, i powie, że czysto do najnieczysts-
szych i maniakich, mniemań przechodzi. Zawsze
poważny i niespokojny, zawsze samotny i milczący, ni-
gdy trosk niezbędzie; nie wie celi swych, zgryzot z przysia-
cielem, boga nie ma; ze wszystkich, stron leka się podej-
ścia, wszędzie widzi ślady nastawione, ludzi najczelniej-
szych, obawia się, i żeby mógł sobieby samemu nie wierzył.

W Karmowach, Lwarijstwa, w samych nawet Kaza-
nach i na teatrze widzi się być wytykanym. Co za
cierpienie! Biedny ciotownik! mniema że cały świat
zdrichnął się na niego, że wszyscy by go chcieli wbyć i wo-
dy utopić, kiedy miał w świecie o nim nie myśleć!

W najzbawieńniejszych radach, w najczelniejszych, doświad-
czonych, ludzkich, w najczelniejszych, ozdobach, perypetach,
prostrego tytu obłudę i skryte zamiary dążeń na ie-
go zgubę: głos trwogi, iau mówi Pismo Boże, broni
zawsze w uszach jego, i werać się polować zawaden się
buna, utracenie i ucieka ianby walcem ozaricawały
go, a same miecze wokoło siebie widzi. Prawdę

wzruszy, znućmi muśra go oślajii, wszystkim krew-
nym a muwet i przytaciom wyrzezie go trzeba: opu-
szczoney od wszystkiego, serce samych, użerzeń, dzwiga
uciążliwie brzemie swiego życia. Nikt go nie wes-
perze, nikt nie pocieszy, wszyscy się go bicia, wszyscy nie-
lubia i wszyscy by go chcieli jak najdalej uchylic od siebie.
Tak w zgryzoliach powoli usycha, jak drzewo łoczone
robakiem, nimgo podjęcie, według słów pisma bo-
żego, do końca nie wróci. —

Na sam widok tego występku oświecy oburzenie
do niego w sercach naszych, O Wielki Boże! Jakaś
nierzadko osuchaliś w sądach naszych, nie chcemy się
wiecej na podobne nieboszczęstwo narażać. Ty nam,
Panie! Karateś to czynić wzruszasz drugim, czego sami
od nich wymagamy, a nam byjoby wcale nie miło,
gdyby to nas przewziło. Odtąd bądźmyż ludzko-
na lepszo, słono, Umacnyć bierzemy, bo ktoż by mógł
uść przewziąć, gdyby wszystko na gorze wysłać do:
Odtąd wysledzić niechcemy zaciągów i myśli ciużych,
bo łajniki serca ludzkiego łobie tylnu, o Boże! są świat-
dome: odtąd potępić drugich niebzdriemy, a bús i nas,
jak użera. Pismo boże, Taskawie sądzić, Postanawia-
my, raczej pilnować siebie a nie kogo: Dolych czas
prostrzegaliśmy cuore warty, widzieliśmy zółto woku

kula naszego, iak nam imiować w Dziejach Ewan-
 geli, a belki w chę uścisnem niepostrzegaliśmy: ale
 teraz, Boże dobry, przy twojej pomocy wypowiem
 kłaniamy nasze błędy; bo zarzucasz ci tylko wtrącając się
 do grzechów, kłaniamy się, nie zajmując sobą, my zaś chcemy
 pełnić swoje obowiązki; chcemy się do cnoty i nauki
 poddać; bo przekonani jesteśmy, że Bóg sam do-
 brze, o co tego miłota posądzimy drugich. Amen.

17
Dano nieście obłok ten zstępujący do grobu nie razi
nigdy, nie razi się nigdy do domu swego ani go więcej
pozna miejsce jego. Grob będzie ci mem a wieczny-
ściachy usciele tobie. — Job VII.

Ta myśl nieśmiała, naszego, która nam przymo bożemu
świeca, rodzi się w sercu każdego Ciotwicka na miar
zgonu podobnej nam istoty; i tak ich i ich wspania-
ła! wyzerał towarzysza. Temu, niemiemu wspomnie-
nia! Lecz i tak, bytności nasza aż. A grób, niesigga?
niekiedy na wielki kiedy nas garścią ziemi przysy-
pia, niepozostawia żadną nadzieją, prócz strasznej
śmierci? A więc miałobyśmy, zmuwieni na nieprzy-
jawnym okiem ocean, nieszyj i kłopotów, miałoby-
śmy, paść ofiarą, niespodziewając się nawet śladniej
wzrostu? Cóżby ludzie go nie byli w tedy też i polu-
lowania. O Święta Religio! o dobroczynna i Matko
nasza! ty nieopieszczasz nawet przy skromie dziecięcia
twoiego, ty pocieszasz lubą nadzieją, że Bóg sprawie-
stławy, kładą, Ten, sownie nadgrodzi, że nazywamy ponie-
sione i wielkoscia, odpłaci: że cierpienia które wskry-
tosi gryzły serca nasze, że te biedy które i one powo-
dzą, waliły się na nas nieprzyliczonym tłumem;

sa słowniami pro, których się wchodzi, aby zawiązać na
 Stolicy niespożytego smętu. -

Ży w naszych uciskach przemawiasz Słowy Klawiciela:

Przedstawieni którzy sącają albo w imieniu 'jocie' -
 szeni błąd. Przedstawieni którzy cierpią przesławia-
 nie dla sprawiedliwości, bo takich jest królestwo niebie-
 skie. Ży przedstawiasz nareszcie Wierchow, a tam,
 ian P. Bore powiada, niepodobni przedstawiać straszyć
 i tam odpoczywać, zwągloni wsiły, tamże wężnie-
 wie sobie wydychać, a niestety, głosu ich, trapiącego. -
 Ełaty i wielki tam sobie są równi, a niewolnik wol-
 ny od Pana swego. "Ach tym to perypetyum byłym
 nie wyprocedowanego smętu" ostadzasz straszną chwi-
 łę śmierci, którą umiesz nawet obrócić w porządek
 i tak się zawiesza powiecha otarła z tego nadzieją lep-
 szego życia. W takim właśnie usposobieniu ~~ducha~~,
 w lach, oczekiwaniach, rozstata się z tem życiem s. p.
 i V. V. na której wygniesienie z tego miejsca dotychczas
 miłość, męstwo, sprawadziła. Zebrał się, Chmiescia
 nie! a Mamie opisywać jej życie które tak było ciche
 i skromne ian i ja, co spaciła po jej twarz i mamie
 na ian wytrząść te wszystkie cnoty domowego wzro-
 tycia, które Salwiej uczuć, niż wyprawić, można:

le cniłyś w prawdzie swym blaskiem cziw, niezbu
czaję, zairiowania i głosnych oklasków, nie są obra
kiane po krańcach świata, ^{ale} których dokonanie da
leko wyżej potrzebuję światła, wytworzyć, da
leko wyższych łruców potrzebuję, unieśli tych, miotających
i obdrzniętych czynów co najczystszej ziemi i światła
duka z bluzgane. Tak właśnie ian światły przynoszą
ce dobre owoce użytku, a zwozraj innym w blasku,
co prócz swojej przelnieści żadnej korzyści nie osiągną.

Być dobrą, żoną, obywatelską, i panią, są to cnoty,
warte tego naszego hołdu i uwielbienia! Z takim ci
przysiężeniem, ^{z takim poświęceniem} ~~które~~ ^{z takim poświęceniem} ~~które~~
jęz do grobu w legiś, wypełniała obowiązki żony,
le światła w naszym na to patrzał, niekiedy na te
go w ostatnie ocenić nie może, chyba tylko sam prze
miot jej troskliwości obejmie całą stratę i pozna ian
nieulizoną, ranę i boleśniejszą, niż wspaniałe i cenne
los obywatel. Cech co się dzieć ^{w jego duszy} kiedy wstąpiły ślato
sne igły drzewów, w sercu jego, kiedy le gorące
światła, ten szereg napisów wznoszących, pienia
grobowe, ten karawan obryty całunem, na którym
ofiara jego miłości gromyła, kiedy mówisz, cała ta
żalobna wystawa przesunie się pod jego okiem.

Jawie to boleć go będzie, że mu niewolno najmiłszej
 żonie oddać ostatniej usługi, że nie może trami-
 skrapieć, obrypać, jęczać i płakać i rozstratać oba-
 cę zimne jej zwłoki. Z Jakimże smutkiem wy-
 rzył się tego tyłko jednego brakuie aby się przystąpił
 do krewnych, przyjaciół i znajomych, których dobroć
 umarłej na ten smutny obrazek zawsze zgromadzi-
 ła. Wypstanie jej cwoły stan, mu żywo w pamięci;
 wzrówni go, i to przekonanie się, co jeszcze z miłostne-
 go życia, bo ledwie dni temu jare, raz się ostatni podnio-
 sta, i wieść się raz ostatni trącała, aby wyzwać miło-
 sierdzia dla kochanego męża, sadząc, że jej kończące
 próby, nie mogą do serca ludzkiego dotrzeć.

O zaprawdy bez żadnej przesady może być przedsta-
 wiona i tak wzór dobrej i kochającej żony. Jakże smutem
 i jakże żalobą napełnia serca tych, wszystkich którzy
 tyłko ją znali. straciła rodzinę przyswajającą krewnych,
 której tyle razy poświęcała, jarała, i pomimo niost. Już
 wy sąpiedzi i znajomi niebzdziecie się cieszyć jej stodołem
 łowarzystwem, i tak z nią nie sąpiedzić owoi szczytliwych
 i wesółych. Zachowajcież przy najmniej w sercach waszych
 jej pamiętań do czego ona ma tyle prawa. i Niechże-
 śliwi! O gdyby można było zebrać wszystkich, którym

2. Anielska dobroćia try otarta. i Wszereplimi pódci-
cie nie ma waszej i Matki, iuż jej marłwa rzuca ten
nam nieoswozy, iuż wam nie znajdzie przytulku. —
Słez tu cnot pishknych i lęz uczynków wspaniałomy-
słych zagrzebanych w cichosii, z których ci sami chy-
ba powiedzą, co im wyrządziła. Któż wypowie, bo bze-
ba, na to patrząc, iak po ludzku obchodziła się ze stu-
żeniem i pódaniem iabaz wprost, powołaniu Tagomori
i dobroci, które ią szeregłniej cehowały, iak umiała
ich los wstawać, iak prae i zasługi ocenić. Któż im
teraz wymierzy sprawiedliwa, nadgrody, kto ich trudny
promissione pamiętać zechce, kto ich w chorobie sta-
roć i nieszczęściu przytuli. Bo iuż niema leż co ich
zapłodocnych, sobie ludzi miała, i z piezotowitością
zajmowała się ich potrzebami. — Boże wielka
wystuchajże naszych, i siołw i ptaszołw naszego wota-
nia i raze się, litować nad duszami martych, raze nie-
pamiętać tych, malych, uchybień do których ludzka
matura nieowielbna. Pociesz młot sioły Panie pro-
cioc wżysłchich jej smiercioz strapiionych, i daj niechaj
to będzie ostatnia ofiara smutku, niechaj się wybniemy pomyłku
z tych omgłow zagrońznych nie oszły siem i uirana,
Kazubz Gm.

Vauka,)

Na Wiedziele Starego miłopustu 1831. Roku.

Krego stojcie cały dzień prośmując? i Mat 20.

Czyliż zastawiać tych stać gospodarza niemożna i do nas?

Bracia moi! Szwiat ten jest naszym winnicą, kto kłósił
wziął do niego już leń samem powołany do pracy, cały
życie nasze poświęcone do dnia iednego roboty, czegoż więc ów
ma spórzewać, komu ten dzień na niczem zejdzie?

Wiestety! czemuż to, prośnicwanie nie jest miłane za
tą wielką wypłate, i jakim jest wzięcie samej?

Jedni z nas podobno już pierwo cinną młodzież słyszał,
drudzy sam zaranne i samo rozwiniecie się życia, te chwile
w kłóśnianiu do pracy i cnoty, haniebnie przynat-
ca. Uch! co by dać za to, gdyby się nie tej biedzie uchronić
mogli. Bóg dobry! ty sam racz się nad nami amitoować, =
skrusz ich serca i mnio wspieraj, bo mimo wszelkich
usiłków nigdy dosyć nie zwolam ohydnie prośnicwania.

Palamy bracia moi! patrzymy na czas, który nam upły-
nął. Nieobejrzelismy się nawet, iaw idnym już prawie
polewa; a innym i całe lata dzieciinne uiektę; zdaie
się że niedawno, że tytuś co trzymaliśmy je w rękach, leci

iaż ich więcej oglądać niebzdziem; przodej od huli czas leci,
który się nigdy nie wraca. Jedną co za wielkie zasie-
pienie nasze! tym krótkim i drogim czasem, iakże
szerodzie i nieśladuie zagniemy, kiedy w tym nieodnym
ranie jedy. najwęższej oszczędności nigdy być śladu
nie można. Dzwili się potrzeba nie załaga praskles,
ze najmniejszą krową obciążamy się, zrywamy jedy-
iarni i wszelkie stosunki; a z najwęższą flegmą i
nieczułością, nosimy, kiedy nam jedy. niepotrze-
bne i najczułej do tego uródu schodni, drogic i
nigdy niepowrócone górniny rabiemid, tak, narzani-
jedy. iakże, którzy czas, lub co wżystro ieno; ićcie
sowie, iakby iani cigar albo utopot, szubai, górnicy
i z kim przetrwonie. Ale co najczułej bali, nie jedy.
licie u nas. młodziei, proźnowaniem się bawi, która
najczułej jedy. uinma. i Nie wspomny tu o stra-
cie nakładów dobrych, Rodricow aui trudów nauerycieli,
bo mi wżystro iakwoda staie jedy. very. Ciatk dobrze
młodziei jedy. iowmane do wiozny, w której iedli uto-
zauicoba iuprawiać i zawiad pole, nie ma do zbiera-
nia w Seieni. niepozostanie, i tak tymz ogrodzie
jedy. iedy. musi. Iż samo dziei się i anami. Polisomz,

ieszcze młodzi mamy siły i zdrowie czerstwe, negacie zw-
 się wszelkie mozoły, mamy żywą pamięć, nieznarowio-
 ne skłonności i do wszystkiego zdolność, możemy wielnie
 cnoty i samą pracę w nałóg sobie obrócić. Jest to więc po-
 ra, w której przygotować się mamy do czynów Chwalebnych,
 w której zbierać winniśmy potrzebnych zapasów, wie-
 domości i nauk do rządzenia się w całym życiu, w któ-
 rej ukształcić się należy na gońnych i użytecznych człon-
 ków towarzystwa. Biada temu, kto ów czas błagi bez-
 korzystnie z rąk wyjmuje. Czemuż przynajmniej nie-
 czyszcia innych, nie mogą nas na uczyć? Zarzućmy po słu-
 dzie przychodzić zał prośny i prośny. Są wiele opłaku-
 ła strata lat młodych, niepostrzegając tego, że się do nich
 i starości przybliża, a hań niesłedy, przy zachodzie dnia
 swojego przecią emulkiem jęlasną, rękoma, że im lau-
 marnie, ich sen, uleciało życie. —

Ale czyż tylko nieprzepracowana strata czasu ciągnie za sobą
 prośnowanie? Iesł to, iasw drugie iasno rajskie, którego ie-
 sli kto zahożtuje, to go natychmiast przypada, zbrodnier,
 skazania, dolegliwości i śmierć sama.

Uważajmy no tylko i postrzegajmy, tyjeż młodych ludzi,
 którzy ale się prowadzą, co zaniedbują najwęższe swoje
 obowiązki, co w domu i w szkole drugim raz, przysiadem

dońce, a zapewne trafimy na tych, którzy sobie w
wszystkich imie próżniaków wysturzyli. Patrzymy i szu-
cze na ludzi doświadczone, którzy bezczelnie wiedzą życie.

Czyliż i innych, nieznajdźmy pograżonych w beczennym
opilstwie, lub oddanych włośćce i wadziży, drugich
wylewających się na wszelkie zakazane mięchy i rozko-
sze, innych za kartami, ginących lub oświęconych
występków przytłoczonych? W nocy samej, nie masz ta-
kiej zdradzi, która by się nie mogła wyłgnąć z próżnowania.
Darmo szczelnie przyrodzenie i wanie, hojnie takiego
człowieka, wszystko to pominie ta niecierpliwa mowa. W
młodzieniec, ów człowiek, któremu samo zrowie wygla-
dało z twarzy, dozwiciem, rozgukiem i żywiołem, błyśna-
ła jego mowa, teraz, niestety! oddany próżnowaniu stał
się oziębły, gwałtownie przeryła cięta jego, ciężko mu się,
nawet z miejsca powrócić; zapominał tego wszystkiego,
co kiedyś wiedział, bo pamięć odłożoną leżała już mu
na nie niestety. Najbliższymi wolności w samym roz-
winieciu się wochty zagłuszone cnoty, które rozkrzewiło
próżnowanie: żywy i wnikliwy umysł, zaniedbany i przy-
gnieciony bez czynności, odwrócił się w stronę zginęły w nie-
go mruca, szlachetne, wysokie cnoty, bo serce jego

proźnie i otworem stoique pusiawla proźni. Dziwiał się przy-
szedł i znowu na tak wielką zmianę, stronił od niego,
bo wolewał być takim nie smak tylko znajdując nad
nim to bardziej niżli nad umartym pisać potrzeba;
bo on za życia wstąpił do grobu. —

Lecz nie tu koniec, kłóskom proźnowania. Już że się
liczny smutek cierpień odkrywał! Już te niedostępnie towa-
rzystwi a razem i kary bez czynności niespalające nudy
zabuwais, i aż do chwili nieprawowitego życia: darmo
ustawom, firremianom, rozrywce i ciągłym wataargnieniom
chcieliby uciec od nudów, uszybie ich, dosięgnąć i do którejś
zabawy, i do przymierzaia. I Nawet sen ich, którego dłu-
go narowyrają wyglądać muszą, i w którym chcieliby wszy-
stkie chwile życia swego pogrzebić, jest tak uroński, przery-
wający się i niespokojny, jak samo ich czuwanie. O iakże
to stan nieczysty! Jaką godziną dla nich jest iakiej
rolie, a samo życie obropnym ciężarem. Ciemniej się wpo-
równaniu i tak niezgodną i złością, najwęższe trudy i pra-
ce? I nigdy wszystko w przynadzeniu w zaciemną pra-
cę do powszechnego dobra i porządku dąży, kiedy wszystko
kto nas wrahuje, Ty sam ieden leniwce dopuścił leżać
bógiesz, wota mędrze i pański, kiedyż wstańiesz ze snu
swego? trochę się prześpiasz, trochę, przedmyślisz, trochę

złoty nie abys obroczywał. A w tem ubóstwo przyjąć
iako goniec, a niedołatek mógł zbrojny. Tak bowiem
względem niebios wyroki, aby ostawiać w poście ciała rana-
biać na Kawałek Chleba; i na cześć to jest ciężarem dla
Duszy, kto się nie przychyli do szerszego wszystkiego,
stowem, kto nieprawie jest niepowinien, mówić pismo
święte: nie tylko zaś ostawiać, lecz i inne stworzenia
muszą dbać sami o swoje utrzymanie. Idź do mroźni,
leńwiec! powiada Duch Boży, obacz drogi jej, a nabędę
mądrości, która choć niema ani i Pretoriego iui
Paua, przecież latem gotuje poliam swój, a zgroma-
dza w niej żywność. — Pewnie i takby za dobitny, uszy-
stkiego, prowadzenie wagać i nieśmiałość, piętanie
ciała swoich wolenników. darmo urodzeniem, godnością
albo przodków — abioram bydz się zastawiali, samo imie
prowadzi aż nadto dostateczne dowyswicienia ich kar-
by jamimo wszechlich, usiłowań. —
A iako bezczynność jest źródłem wszystkiego złego,
tak przeciwnie praca najwzrostłych cnot i szersza ie-
dyna. rozciąga. Ona to, zdrowie czerstwe utrzymuje,
ona roztacza zdolność umysł, iaczną, pamięć ożywia
i przez same trudy uszczelniać umie. Przypomnijmy
sobie tylko iakie nas wesele ogarnęło, kiedyśmy postre-
gli

znaczący swój postęp w cnocie lub nauce, iawie to kryła
i niebieska radość! iawie daleko wyższą od tej, która nas
mogą wszelkie rozrywki nabawić! Trudno ją pojąć bliwno
opisać, ci tylko znają, którzy jej sami doświadczali.
Praca, która tylko sama, przynosi nam oziębienie, uwielbie-
nie i szacunek i która nas czyni posiadaczami onót dóbr
wielkich; nie jest bez wyteńnienia, iaw to nam przysposo-
bie ustawą dnia i nocy, dobrze pokazało. Ciężem sama
tylko pracą dać prawo do spoczynku, ona tylko usny-
stwie zabawy cukruie, samo nawet iedzenie uprzyjemnia.
Jaw tego, iako mto wypelniają pro dziennym znojem, sód-
ki son prawiada P. B. prawowitemu czy iadł wiele czy ma-
to, gdy nasycenie prożniakowi spać nie dopuści; kiedy przy-
kończu trudów rożnych, następuje odpoczynek, iawoż na-
dewiaż napelnia nas same o nim rozmyślanie i pierwsze
dnie są najpłodze i najprzyjemniejsze. Jaw surpliwie, (Bra-
cia moi! przepędzić wszystkie chwile życia waszego, ie-
śli pracować i prożniactwa, iako najwylasznej zbrodni unikać
rekeccie! —

Dotąd idź! Dotąd Panie! trawiliśmy bez uwagi o nas i ro-
gi, którzy nam udzielili. Przebraż o mtościwy Boże! myś-
my, iedzie naiego cenie nie znali, nieprzeniesalismy,
i kłothu prożnowania, a nawet co strach wyznać, bez
czymy nie mieliśmy za zbrodnię. Ach kiedy sobie

wspomniemy, że Ty z każdego słowa ściągacie rachun-
nek, i że powiększenia talentów naszych, domagać
się będziecie, drosnąć nas pręjemnie. Ale już mamy szre-
rę chęć pracowania; już będziemy baczeni w szupowa-
niu czasem; zerwiemy te związki i przykucie, gdzieś-
my najwięcej zabiłi chwil na próżnych a często nieprzy-
stojnych i gorszących schadunkach. Napad tyła i coraz wię-
cej serca naszej miłości, trudów, bo i przykładać pra-
wać i wprawy i użyteś miłości naszej. Amen.)

Nauka.

Na Niedzielę, Czwartą, po wielkiej nocy 1831. Roku.)

Krent Pan Perus utarziom swoim, iż do onego który miż
postat... ale iżem to wam smutek napetnit serca wasze:
aleć ią pramż wam powiadam. Jan 16. .

Utrata lubej osoby, co nas truchała, co nam ile mogła tyle
dobrego czyniła, i alicęż serca boleścią, niedojmie? Pamięć
twa ięj cnot, ięj szeregołów życia i alicęż nas rozczuła. Dłu-
go sobie wytłumaczyć, długo się przypisywać, niemożemy,
aby ona dla nas już zginęła; niepodobna w zimną twardą
pienieniu rozdziat zły obraz, z któregośmy, pewną częścią lat
naszych w zgodzie i miłości przepięzali; najmniejsze nawet
o niej wspomnienie dobywa z głębi piersi naszych, ciężkie
wzdychanie. Lecz który podobno więcej do żalu niż do prostotów?
Jaki ich opuszcza zbawca, który przez trzy lata prozierał
z nimi wszelką doleż, i alicęż ten dobry nauczyciel, co im wy-
sokiej prawdy obiawiał, co ich serca do cnoty zapalał, co
ich ojców i przyjaciół ciadał im pomysłowi, co obrat ich
na współrobotników swego wielkiego Dnieta, uszczęśliwie-
nia ludu, i prozierał w dziedziectwie swoich cnot, i alicęż
i alicęż z nimi rozdziła. Opuszczeni sami i wprost swia-
ta i naszego wystawieni prześladowanie, trudno im

nieubolewać po tym, który ich był obrońcą, podpora, i
i przyjaciół. Zaiście, iaiwie przybny, iaiw rozrzuńia-
iący przykładać rycia, zgodnego i przyjacielskiego iaiw-
drisemy wpostępowaniu Rwa Pana z urniami. Gor-
no wspomnieć, że my w tē naszymu prawodawcy na-
śladować niechcemy. Wszak czyto można spowstrzeż, iaiw
się, kłóćmy za rzecz najmniejszą, nie tylko z towarzy-
szami, lecz z braćmi; z krewnymi a nawet z Rodzicami.
gniewy nienawiści, prokłyptwa przechodzą lata nasze;
rządno gdzie widzieć miła, zgodę; tak dalece, że Stryż-
miotanie stoi obłąkowych, i ustawiczne skargi iednych
na drugich, patrząc wreszcie na iedne bitwy, serce się wia-
Coś żala, że wpienwzēm zaraniu dla marnych rzeczy przy-
użamy się niszczyć wielkie dobro nasze, iaikiem iest mi-
łot i w zaiemności i iedność. Czemuż raczej niewiążemy się
wzajem, iobowi i zgody, kiedy nas wzysławiają. Pe-
steśmy teraz w tak liwnem towarzystwie, zbliżeni do
siebie laty, sutośnosia, sposobem myślenia potrzebą
i obowiązkiem. Iestżre wia, niepowużył nas ukrywać
umysł i chęć nasze, iestżre doświadczenie nieirracjonalne
przez śwady i pódjęcia nie zaiużyła nieufnością serca
naszego, które dziś prawie otworem stoi: iestżre du-
szal =

dusza nasza gorcie całym zapachem do cnoty, jeśli przez otu-
 gie oćieniami się o występną lubieżność nie traci pierwszego
 blasku, żywości i mocy, które ją czynią zdolną wzniesić się
 do wysokich i szlachetnych uczuć, na przebieg pożytkom
 i miłości miasnej. Gdyby się prócz tego zastanowimy, że
 domiana nalogów, chci, obyczajów, nawet i samego sprze-
 ku myślenia nie wiele nas w młodości kształci, że się
 nam stosować i kształcić na wzór drugich, leczincho te-
 raz przychodzi: nieomyślnie wrócić się, że kiedy w tym
 czasie niebardzo ważymy sobie sułejre związki, i
 nieumiemy zachować pokoiu i zgody, niepodobna pra-
 wie byćmy się prozniej nawet ote sułejre nasili. Młodzi
 bawiem, są iako gibuie wicie, które, że nie trudno ogro-
 zić i sprostować, najszerebniej też i najtaczniej spleć
 się na wzajem dawa, a długiem upoieniem rozrószyć się,
 mocniejre tem samem i nierozwielne się stawa; bo nie-
 chas już sąryć, kiedy pójda w grube gałęzie, trzeba dryba-
 ciów natury, żeby ich worystno zbliżać, naróy są, na-
 de surrywione na wieści rozwaja. Poznaniemy tedy że to
 jest fora, w której ich do worystnego tań i doprzyjarni
 wkładać się mamy. Pan Stodo! z ialeim rozczuleniem
 zwyntę się przypominac związki i przyjarnie szlachne.

Ach! te wspomnienia są do iedyne kwiaty prozostate po
szybu-uptylnnej wiosnie. Któż wie! uszak najczyszej
z tych pierurzych nawigsków zgody i miłości rabopol-
nej wyrosła ten najpietniejczy, ten nader rzadki szereg
swiętej pryzjarni, co byda ochłoda, przez cete życie ie-
szere nasz grobowiec ocenia.

Leż nie z tej pryzjarni, że czuimy w sobie pociąg do
zawierania blizszych, zwizsków, winniemy na oslepi
i bez wyboru lgnąc do karidego. Subo prokoj i zgoda re-
wizytlami należij utrzymać, lubo pryzporzenie wsta-
da na nas obowiazek szubania pryzjarni. Iednak spo-
kojowi, szuzicie, nawet i sama cnota wymaga ostrożno-
ści w wyborze ludzi, ktorych za towarzysza catego ży-
cia pryzporobic chcemy. Wiechaj to utkwie dobrze wpa-
mizci naszej, że pryzjarni iest wtedy, kiedy cnota wazny
i cnota iest celem. Dwa i młodziarstwo dobrych, pryzmio-
low i szlennoci, przeżijci wzaiemnym szumliem
zblizcia, się do siebie tym iedynie końcem, aby zachyciać
ieden drugiego własnym pryzutadem do pracy, i wyklykać
najmniejsze zboczenia i wady, wali na wysciegi do nau-
ki i cnoty. Jeregodi nie należij spodziwac się po taliej
pryzjarni? Staki sami z siebie, nigdy prawie zami-

Torcia,

3

43
nasznością własną, zbawiać nas nie możemy, pomimo wszel-
kich, uwilowań, niedaleko w dobrem sięgamy, jeżeli kogoś
nieprzyjacielem do pomocy, której by szukał, wspierał
i pomocniczym. bo za zwyciężaj nie cenimy się oprzeć
środkim przyjaciela na pamięć, o których, wie-
my, że nie skończono, pochodzą, i tak tylko zmniejszą
dobra naszego. Serce lekar całego stworzenia, którem
obdarza przyjaciół niepojmujemy. Są to imię posiada-
ć człowieka, któremu najszlachetniejszą łajdak serca mo-
żemy wynurzać; i tak lubo kiedy jest swoim poradzić się
cierpieć i ubolewać, smutniej wtedy najwęższe przy-
kroć zmniejszą. i tak stółko dzielić się wystąpić co-
namy, i patrzeć i tak na drugiego siebie. Biedny
i godny polowania człowieka, w samieśnem opuszczo-
ny nie ma z nim wesela ni smutku podzielić, życie
mu nunnym ciżarem, w łoknocie czuć całą wartość
przyjaciela, którego nie zastąpić nie może, zwraca
że traciłszy wzy do nieba, czy w truszonej biedzie nie reszta,
mu jego. Wtedy dopiero dać się może, moc tych wygra-
dów pisma bożego, to znalazł przyjaciela skarb zna-
lasc. (.)

(.) Lepiej być dwóm, niż siedmemu, mającym zaiste dobry,

pożytek z pracy swojej: bo jeśli i ten ufać nie ra-
gi porównanie towarzysza swego. A tak biada samo-
tnemu, bo nie ma drugiego, co by go porównał. —

Leż i tak rzuca i pożyteczna prawdziwa przyjaciół,
tak fałszywa iść nie wolita i zgubna. Wzrostnie
nieobce sprawy wyrażnie przyoblecia, się odwie-
niem cnoty. Dla tego się towarzysza, które się
kroczą nawzajem przyjaciół, aby i tak na lepsze nie
wzrostnie, siebie, bywa, przyrzuca naszego zwi-
nienia. Pabrmu z tego pochodzi, że ów uwrócić kłó-
ny był pilny i cnotliwy razem się na gorze odmie-
nię: sto postaramy, że wzrost wstosunki z repou-
tym, którzy go ocierwali o pracę a wrócić do
próchnych, czło nawet nawet nieprzyjaciół, za-
bau: Nauzeni sami próżnowaniem różnych wy-
stępków wlewa, także i w niego przez gorzkie
rozmoowy i uwrócić, to zgubna truciźna. bo niedo-
brzy i kłóliby wzrostnie, którzy podobnymi sobie.
Nie masz tak wielkiej zbrodni, do której by te towa-
rzystwo nie doprowadziło. Tak to jest zarażenie pro-
kita, która prośbami zabawia wzrostnej i cnotli-
wej młodości, i tym jest straszniej, im się mniej
strzeżemy, i im łatwiej nasze serca nieodpowiadające

Wskazują się dać: wskazują, że popołnie niezmierzają
 takich, od których, moglibyśmy nauczyć się czegoś;
 ale, którzy, podobne naszym maia, słonności, i
 zrywniej potrafią, dogodzić wstydnym naszym roz-
 ocauiom. Są, przysiadacie, jadochlebiaią, sobie na
 wzajem, nigdy prawdy, ktoraby ich, zasmucić lub
 pro miaszai, przysłużyć mogła, nie dopuszczaia; weso-
 leui wale życie nalogiem i nasłepieniu, namieszno-
 ściaui, sami niewiedzącia, się puszczają, za uro-
 cieniem, które im tytlo, zepsute serce dostarczyć
 może. Takiegoż konicia maia, oświecać i, którzy
 sobie takich, towarzystwo życia obrałi? Jeśli słu-
 ży, mówi Pismo Boże, ślepego prowadzić beznie-
 obadwa wód, wprawną. Wcale inaczej, prawdzi-
 wy przysiadaciel postępuje. Nigdy nie tego, nie
 zgła, ani namawia, do występnia, oświeca, całej
 swej mocy na to wzięcie, aby, nas odwrócił od nie-
 cnych, wyrznięć: tak dalece, że czysto gwałtem
 przymimo, wśnellich, przeciwniać się, prowadzić do
 cnoty. Nie nabryć on prawdy, lecz iestare w naj-
 zipszych, wyprazach, odmaluie skharadnion i bradoni,
 i jej strasliwie następstwa, na myślach, nawet
 i ze łzami rami i z da nóg naszych, byleby w nas

zmieni niecie, przedziwicie, byleby nas umiotować
zamiast czoła przyloty prawda, jeśli tego nasze
pragnie stworzyć iymaga; iia lebaś nie olo siesta =
ra aby tymczasem uosmierzyć boleści, lub dogodzić
smalowi chorego; ale iotego iedynie smiercia co by
ma i drowie pragniało, choćby potrzeba było naj =
większe gorzkie wypić, najwięcej przeczepić, choć =
by nawet i uiość iatowas' czoła, ciata. —

Boże Dobry! którzy wsercach naszych utworzył
te święte, niocauione uczucie, pragnienie, abyśmy
wronnych przysgodach życia znalazli godzięsto =
we pragnienie, abyśmy w ciężkich warunkach mieli po =
ciechę, radę i pomoc; Boże Dobry! nie daj, nie uerzi =
wym ludzom używać na rękę tej słotności na =
szej, nie daj, aby poworem pragnienia mieli nas
wstrząsać i cnota. Zapal, razej, nieugaszony
ogniem i serca nasze i tymi, za których by wro =
nem mogliśmy w raz bardziej uścisnąć się do
nauki i cnoty. —

Amen

